

STRÄNGNÄS KOMMUN

Samrådsredogörelse

Fördjupning av översiktsplanen - Åker

Utställningshandling 2015-02-11

Allmän information

Plan- och byggnämnden i Strängnäs kommun beslutade den 15 april 2014 att förslag till fördjupning av översiktsplanen (FÖP) för Åker skulle skickas ut för samråd. Till förslaget hör även Grönplan del B3 samt miljökonsekvensbeskrivning. Samrådsperioden beslutades vara mellan 9 maj och 1 augusti 2014. Under perioden uppkom dock önskemål om förlängning av perioden. Nämnden beslutade (via ordförandebeslut) därför den 11 juli om förlängd samrådstid fram till 1 september 2014.

Under samrådet inkom 22 skrivelser vara 18 med yttranden.

Inkomna synpunkter har föranlett ändringar i handlingar samt för vissa markanvändningsförslag, se huvudhandling avsnitt 1.2 under rubrik *Betydande ändringar efter samråd*.

Hur samrådet har bedrivits

Remiss

Planförslaget har skickats ut till ca 40 externa remissinstanser, se sändlista sist i handlingen

Utställning under samrådstiden

Samrådsförslaget har varit utställt i kommunhuset i Strängnäs stad samt på biblioteket i Åkers styckebruk. Vid utställningsplatser fanns samtliga ingående handlingar som underlag tillgängliga. Kortfattad folder om förslagets innebörd samt beskrivning om påverkansmöjligheter fanns att ta med sig.

Möten anordnade av Åker-Länna områdesstyrelse

Öppet hus med möjlighet till samtal med tjänstemän och politiker anordnades 12-14 maj i Lilla gallerian i Åkers styckebruk.

Möte med inbjudna fastighetsägare och verksamhetsutövare genomfördes 18 augusti i folkets hus i Åkers styckebruk.

Sammanställning inlämnade synpunkter

Sammanställning inlämnade synpunkter	Inlämnande instans	Datum (Månad-Dag)	Sid (ej= ingen erimän)	Berör		
				Huvud- handling	Grönplan	MKB
Statliga myndigheter	Länsstyrelsen	09-01	6-21	x		x
	Skogsstyrelsen	05-15	22	x		
	Havs- och vattenmyndigheten	06-11	ej			
	Trafikverket	06-17	22-23	x		
	Energimyndigheten	06-25	24-28			
	Försvarsmakten	06-27	ej			
	Statens geotekniska institut	07-03	28-29	x		
	Folkhälsomyndigheten	07-08	29	x		
	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	07-14	29	x		
Polismyndigheten Strängnäs	09-19	ej				
Berörda kommuner, regionala myndigheter och -planorgan	Sörmlands kollektivtrafikmyndighet	08-04	30	x		
Kommunens medlemmar, sammanslutningar och berörda i övrigt	Svenska kraftnät	07-14	31	x		
	Vattenfall	08-15	32-33			
	Boende i Forsaområdet	08-04	33-38	x		
	Mariefredspartiet	09-01	39-48	x		
	Telia Sonera/Skanova	07-01	49	x		
	Forssa sågverk (Sandåsa Timber AB)	08-18 (möte) 2011	49-54	x	x	x
	Naturskyddsföreningen Strängnäs	09-01	55-56	x	x	
	Åkers hembygdsförening	09-08	57-58	x		
Kommunala nämnder och råd	Teknik- och fritidsnämnden	06-19	59	x		
	Nämnden för hållbart samhälle	09-01	59	x		
	Kulturnämnden	06-16	ej			

Synpunkter och kommentarer

Synpunkter är inlästa per automatik från inkomna handlingar, feltolkningar av bokstäver kan därför förekomma. Ordningsföljden på synpunkter enligt sammanställningslistan.

Kommentarer från kommunen markeras med ramar. Färgkoden på ramen indikerar vilken handling som berörs:

Svart ram = Synpunkt och kommentar berör i huvudsak huvudhandlingen FÖP Åker

Grön ram = Synpunkt och kommentar berör i huvudsak Grönplanen, del B3, Åker

Orange ram = Synpunkt och kommentar berör i huvudsak Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) för FÖP Åker

Blå ram = Synpunkt och kommentarer berör i huvudsak något av planeringsunderlagen

Länsstyrelsen

Allmänt – Länsstyrelsens samlade bedömning

Förslaget har ett angreppssätt som tydligt visar kommunens ambitioner både strategiskt och rumsligt vilket stämmer väl med intentionerna i plan- och bygglagen. Planförslaget utgår dels från de strategier som ligger till grund för kommunens arbete med en ny översiktsplan och dels utvecklingsidéer som lyfts fram i en lokal medborgardialog.

Planen är lättläst och ger en tydlig bild av den bebyggelsestruktur och mark- och vattenanvändning kommunen vill ha.

Länsstyrelsen anser att planförslaget har brister när det gäller redovisningen av hur strandskyddet i området kommer att tillgodoseas. Vidare saknas en tydlig och samlande bild av hur naturmiljön kommer att påverkas om förslaget genomförs samt en redogörelse för hur förslaget tar hänsyn till jordbruksmark som resurs och till de nationella miljömålen.

Planens övergripande inriktning

Det är positivt att kommunen planerar för att utnyttja närheten till Läggesta station och planerar tillkommande bostäder och verksamheter utifrån den.

Fem kärnfrågor för Åkers utveckling identifieras, fyra fokusområden för Strängnäs kommun bedöms vara relevanta och en värderos används för att göra avvägningar mellan allmänna intressen. Samtliga utgångspunkter är viktiga, men det är svårt följa hur de förhåller sig till och avvägs mot varandra. Detta skulle kunna tydliggöras genom att i inledningen av planen förklara arbetsgången för att ta fram förslagen. I detta sammanhang kan det också vara lämpligt att lyfta in hur resultaten från miljökonsekvensbeskrivningen tagits tillvara.

Förslaget saknar en koppling till de nationella miljö kvalitetsmålen. En referens till dessa kan användas för att beskriva utgångsläget och motivera de val som görs.

Förslaget har kompletterats med en illustrerad arbetsmodell som förhoppningsvis kan tydliggöra upplägget. Kärnfrågorna som angavs i samrådshandlingen var ett försök att skapa diskussion om ortens utveckling inför vidare revidering av förslaget. Dessa har i granskningshandlingen ersatts av en utvecklingsstrategi för tätorten.

MKB har kompletterats med beskrivningar av vilka nationella miljömål som berörs och hur dessa bedöms påverkas. Bedömningen illustreras även i huvudhandling, se figur-75.

Befolkningsutveckling, näringsliv och bebyggelsestruktur

Strängnäs kommun har en stabil befolkningsökning som de senaste 10 åren ligger runt 1 % per år i snitt. Den förväntade utveckling som de kommunala verksamheterna planerar för utgår från en fortsatt årlig tillväxt på ca 1 % de kommande tio åren, vilket är rimligt. Den stabila befolkningsökningen beror till stor del på den pågående regionförstoringen och kommunens gynnsamma läge i Stockholm-Mälardalenregionen, Sveriges mest expansiva region.

Kombinationen av att ligga nära Stockholm och dess tyngpunkt på näringsliv och ekonomi med kommunens egna kvaliteter i form av attraktiva natur- och kulturmiljöer är en viktig förutsättning för Strängnäs positiva utveckling. Många av kommunens nya invånare kommer att pendla till arbetet i Stockholm och bo i Strängnäs kommun. Men det är viktigt kommunen inte nöjer sig med att bli en ”natt- och semesterkommun” utan att man även arbetar med att skapa attraktiva arbetsplatser i kommunen och utvecklar kommunens olika delar så att de på sikt har tillräckligt underlag för kommersiell och offentlig service.

Länsstyrelsen bedömer att kommunen både i planeringsunderlagen och i den aktuella fördjupningen av översiktsplanen för Åker visar att man har en god bild av kommunens befolkningsprofil, befolkningsutveckling, näringslivsutveckling etc. Kommunen visar även att man har en god uppfattning om och beredskap för de kommande 20-30 årens utveckling. En beskrivning saknas dock av hur kommunen tänker kring olika scenarier för hur planeringen och bebyggelsestrukturen kan utvecklas även om befolkningsmålen inte nås full ut. Att medvetet prioritera förtätning inom befintlig tätort kan vara ett sätt att motverka att spridd bebyggelse etableras i planområdet utan tydliga kopplingar till tätorten.

Länsstyrelsen anser att det är positivt att förslaget tar höjd för befolkningstillväxten i Mälardalen och de 500 bostadsenheterna, som nämns på sidan 12 i förslaget, bedömer vi som en rimlig nivå fram till 2040. Men Länsstyrelsen ställer sig frågande till att kommunen på sidan 16 i förslaget föreslår en markanvändning som bedöms möjliggöra 1000-1300 bostäder till 2040, varav 650 före 2040. I miljökonsekvensbeskrivningen (sidan 8) anges även en omfattning av 700 bostäder.

En god planberedskap bör vägas mot risken att en överkapacitet i planen medför att den tappar i styrning. Ur energi- och klimatsynpunkt är det eftersträvärt att planen styr mot förtätning och en sammanhållen bebyggelse. En överkapacitet i planen medför en risk att bebyggelsen istället sprids ut. Att planen ger underlag för styrning av mark- och vattenanvändningen i ett bredare perspektiv är också viktigt ur hushållningssynpunkt.

Problematiken med överkapacitet på ÖP-nivå beror på att de områden som utpekats som framtida bostadsområden är en kommunpolitisk vilja, dessa sammanfaller dock inte alltid med markägarens vilja. Genomförande av planens syfte blir därmed högst osäkert till en del som är svårt att bedöma. Därav behövs en viss överdimensionering. Avsikten att dela bostadsplanerna på kort och lång sikt kan dock sägas vara en ansats till etappindelning för att reducera risk för utspridning.

Begreppen boendeenheter, lägenheter och bostäder har ändrats till hushåll generellt i handlingen

En faktaruta har tillförts för att synliggöra nuvarande befolkning och önskvärd tillväxt.

Sociala konsekvenser beskrivs kortfattat under avsnitt 4.2. Stycket har kompletterats med text om blandade bostadsformer.

För att underlätta förståelsen av områdesbeskrivningarna bör det någonstans framgå om begreppet boendeenheter är synonymt med mer allmänt använda begrepp som lägenheter och bostäder eller inte.

Det skulle också vara värdefullt med en beskrivning av hur många som bor i planområdet idag och hur stor procentuell ökning av befolkningen som förslaget innebär.

Folkhälsa

Skolan; förbifarten och det nya centrumet kommer att ligga granne med skolan vilket i sig medför risker. Det har även påtalats i förslaget men Länsstyrelsen vill ändå flagga ytterligare för detta. Det ska kännas tryggt att gå till skolan och att kunna röra sig på skolgården och det är viktigt att behålla/anordna grönområden i dess närhet.

Närheten till friluftsområden, motionsanläggningar, Sörmlandsleden och paddling, symboliserar för många Åker. Här måste man vara väldigt försiktig vad gäller planering av ny bebyggelse. Tar man bort upplevelsen av lugnet och rekreativsmöjligheterna kan de nya bostadsområdena te sig mindre attraktiva. Det är i sammanhanget viktigt att kommunikationen lokalt byggs ut så att den ökar tillgängligheten för alla. Både kollektivtrafik, cykel och promenad.

Social hållbarhet

Länsstyrelsen konstaterar att det i förslaget inte finns någon närmare redogörelse för hur det bedöms komma att bidra till social hållbarhet, motverka segregation och främja integration.

Infrastruktur- och kommunikationer m.m.

Länsstyrelsen har tagit del av Trafikverkets yttrande från den 12 juni 2014. Länsstyrelsen instämmer i de synpunkter som handlar om trafikbuller.

Riksintressen

Riksintresse för kulturmiljövård

Planförslaget berör riksintresse för kulturmiljövården Åkers styckebruk (D 20, 1996).

I juli 2012 skickade Länsstyrelsen översynen av det utvidgade riksintresset Åkers styckebruk med del av Mälarmården (D20) till kommunen för kännedom och eventuella kommentarer. Kommunen lämnade inte någon kommentar. Riksantikvarieämbetet (RAÄ) bedömde, p.g.a den stora utvidgningen, riksintresset som ett nytt anspråk vilket innebär att RAÄ måste fatta ett beslut. Det nya riksintresseanspråket är ännu inte beslutat. Detta hindrar dock inte att Länsstyrelsen och kommunen kommer överens om uttolkningen av riksintresset i den aktuella fördjupade översiktsplanen. Länsstyrelsen föreslår därför att kommunen i den fördjupade översiktsplanen anger riksintressets gränser enligt uttolkningen i det förslag som tillsändes er 2012-07-18 (bilaga).

Ytterligare synpunkter kring riksintresse för kulturmiljövården med mera återfinns nedan under rubriken ”Riksintresse för kulturmiljövården, kulturhistoriskt värdefull bebyggelse”.

Riksintresse för naturvård och friluftsliv

Delar av planområdet omfattas av utpekade riksintressen enligt 3 kap. 6 § miljöbalken för naturvården och för friluftslivet. Länsstyrelsen har svårt att utifrån planhandlingarna på en övergripande nivå bedöma om planförslaget i sin helhet tillgodoser dessa. Planförslaget bör därför kompletteras med en sådan samlad bedömning.

Riksintresse för totalförsvaret

Försvarsmakten har i sitt yttrande den 24 juni 2014 meddelat att man inte har något att erinra i ärendet.

Jord- och skogsbruk

Jord- och skogsbruk är enligt miljöbalken 3 kap. 4 § av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för anläggningar som tillgodoser väsentliga samhällsintressen om detta behov inte kan tillgodoses tillfredsställande på annan mark. Skogsmark ska så långt som möjligt skyddas från åtgärder som försvårar rationellt skogsbruk. Med avseende på miljöbalken 3 kap 4 § är det värt att peka på följande:

- det är jord- och skogsbruksnäringen som är av nationellt intresse, inte enbart marken
- markens brukningsvärde är centralt för bevarandeintresset

Värdering av areella näringar

Kommunen behöver ställa den samhällsekonomiska nyttan av exploateringen mot värdet av det fortsatta brukandet av jordbruksmarken. Med ”värderingsrosorna” som presenteras för de olika

Kommunen har inga åsikter om den föreslagna justeringen utan finner denna naturlig sett till det föreslagna området och det sammanhang detta har till riksintresset, främst det gamla styckebruket. I kartmaterialet är bägge gränserna inlagda till slutgiltigt beslut är fastlagt.

*Samlad bedömning tillförd under avsnitt 4.4.
Kommunen vill även påpeka vikten av att länsstyrelsen uttalar områdesvisa synpunkter då detta påverkar senare val av planprocess vid eventuella detaljplaner i föreslagna områden.*

Kommunen har haft svårigheter att få fram graderingsuppgifter av den befintliga åkermarken. Jordbruksverket har ej kunnat delge uppgifter på den nivå som efterfrågats utan har istället hänvisat till de taxeringsuppgifter som anges i fastighetsregistret och som berör beskaffenhet och dräneringsförmåga. Dessa uppgifter anges av fastighetsägaren själv vilket innebär att de inte till fullo motsvarar sakens syfte men är det bästa vi kunnat finna i dagsläget. En översiktskarta med denna gradering är tillförd handlingen under avsnitt 4.5. Det är även denna som ligger till grund för rosvärderingen.

Begreppen har ändrats till att genomgående vara jordbruksmark.

Skillnaden på dessa är skalan av det öppna rummet och hur sammanhållen åkerstrukturen är i landskapet. Utöver detta tillkommer även åkermarkens värdering.

områdena i planen synliggör man att jordbruksmark har ett samhällsekonomiskt värde, vilket är positivt. Nästan all exploatering utanför den nuvarande tätorten sker dock på öppen mark som är antingen åker- eller betesmark. Det framgår inte huruvida kommunen utrett alternativa lokaliseringar på mark med lägre produktionsvärde, till exempel skogsmark.

Kommunen redogör dock inte för hur värderingen av det allmänna intresset areella näringar har gjorts, det vill säga vad grundar sig poängbedömningen i ”värderingsrosorna” på? Det är därför svårt att bedöma riktigheten i värderingarna. Inte i något av områdena har kommunen bedömt att areella näringar har ett värde högre än 3. Är detta en avsedd gräns, eller finns det annan mark som skulle kunna få en högre poäng än 3?

Länsstyrelsen bedömer att jordbruksmarken i område LG, NR, SG är särskilt lämpade som åkermark, då den består av lerjord och har stora och välarronderade skiften. Dessa bör kunna värderas högre än övriga områden med värde 3.

Begrepp

Flera olika begrepp används för jordbruksmark. I texten finns ”Odlingsmark”, ”Åkermark” och ”Jordbruksmark”. Begreppsanvändningen kan behöva ses över t.ex. med utgångspunkt i kommunens förslag till ny översiktsplan.

Det är oklart vilken status områden har som utpekats som tätortsnära landsbygdszon? Vid eventuell planläggning i dessa områden kommer det därför inte att finnas något ställningstagande i översiktsplanen vad gäller värdet för jordbruksnäringen.

Det framgår inte vad som är skillnaden mellan ”jordbruksmark som har utpekats som bevarandevärd odlingsmark” och jordbruksmark som inte har någon särskild status på plankartan, t.ex. mellan E20 och Räcksta å?

Strandskydd

Strandskydd om 100 meter på land och i vatten råder normalt längs stränder. Strandskyddet är till både för allmänhetens tillgänglighet och för växt-och djurlivet. Syftena väger lika tungt vid en bedömning av strandskyddet.

Länsstyrelsen konstaterar att strandskyddsområden berörs direkt eller indirekt i cirka hälften av förslagen på utvecklingsområden. Tydliga exempel är den tänkta nya centrumbildningen och dess

förbindelse med Brobyholm över Råckstaån samt utvecklingsområdet Hjälsätter. Länsstyrelsen konstaterar vidare att förslaget saknar närmare beskrivningar av kommunens överväganden kring frågan om hur strandskyddet ska tillgodoses både generellt och inom respektive utvecklingsområde. Mot bakgrund av att planområdet omfattar många för naturvärden och friluftslivet betydelsefulla sjöar och vattendrag är det viktigt att strandskyddet frågan blir ordentligt belyst.

Länsstyrelsen uppger om att när ett område inte är tillräckligt utrett inför kommande detaljplanering beträffande strandskyddet kan det komma ställas krav på fördjupade naturinventeringar. Vid kommande prövningar avgörs lämpligheten kring eventuellt upphävande av strandskydd i samband med detaljplanläggning.

Se även vidare nedan under rubriken områdesvisa synpunkter.

Hälsa och säkerhet

Miljö- och hälsa

Länsstyrelsen har inga invändningar mot planförslaget ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt men förutsätter att en strävan är att eventuella trafikbullerproblem löses med så få avstegsfall som möjligt. Länsstyrelsen påpekar att hänsyn även kan behöva tas till företagens möjligheter till verksamhetsutveckling om bostadsbebyggelse planeras i närheten av dessa.

Geoteknik

Länsstyrelsen har tagit del av yttrande från Statens Geotekniska instituts yttrande från 2 juli 2014. Länsstyrelsen ställer sig bakom institutets synpunkter på avsaknad av planeringsunderlag för den fortsatta planeringsprocessen av bedömningar av geoteknisk säkerhet och risk för översvämningar.

Förorenade områden

I fördjupningen av översiktsplanen bör man lämna en något mer noggrann redogörelse över hur föroreningssituationen i området kommer att hanteras. För utvecklingsområden med mycket föroreningar kan man eventuellt behöva göra ekonomiska bedömningar redan i detta skede. Länsstyrelsens databas ”EBH-stödet” kan användas till att söka potentiellt förorenade områden som är registrerade och kända.

Miljö kvalitetsnormer (MKN)

Miljö kvalitetsnormer för vatten har tagits upp i miljökonsekvensbeskrivningen. Länsstyrelsen håller med om att det är viktigt ur erfarenhetssynpunkt att funktionen av dagvattendammarna som

Ett avsnitt om strandskyddspåverkan har tillförts påverkande områden under rubrikområde ”Påverkan allmänna intressen”

Ett övergripande kommunalt ställningstagande angående exploateringsåtgärder inom strandskyddade områden anges under avsnitt 4.4 under avsnitt om strandskydd.

Förhoppningsvis kan önskvärda åtgärder genomföras i samband med omformning av å-området.

konstruerats 2013 följs upp.

Förutom Bergaån, Råcksta å och Viren är nu även Laketorpsån utpekad som preliminär vattenförekomst och kommer att fastställas av vattendelegationen under 2015.

Länsstyrelsen upplyser om att från och med 2015, när nya miljö kvalitetsnormer för vatten träder i kraft, kommer vandringshinder för fisk och andra vattenlevande organismer sannolikt att tillmätas större betydelse än i dag. En vattenförekomst som avgränsas av ett vandringshinder kommer därför inte att kunna få högre ekologisk status än måttlig, d.v.s. hindret måste undanröjas för att förekomsten ska ha förutsättningar att uppnå god status. Det kan ske på olika sätt. Antingen med någon form av spridningsväg genom dämnet eller genom att anlägga en spridningsväg på sidan av dämnet. Det är viktigt att det avsätts mark i anslutning till identifierade vandringshinder för vattenlevande organismer för att kunna anlägga ändamålsenliga spridningsvägar eller s.k. omlöp förbi dämnet.

Kulturmiljö

Byggnadsminnen och kyrkliga kulturminnen

Inom planområdet finns inga enskilda byggnadsminnen skyddade enligt Kulturmiljölagen (KML) eller statliga byggnadsminnen skyddade enligt Förordning (2013:558) om statliga byggnadsminnen. Fråga har väckts om byggnadsminnesförklaring av Kossvatorpet/Täby fåbod enligt 3 kap. KML. Länsstyrelsen har ännu inte tagit ställning i frågan men avser att prioritera ärendet och avgöra frågan i dialog med kommunen.

Restriktionsområden för exempelvis rekreation, kyrkomiljö och bevarandevärd odlingsmiljö föreslås i planförslaget. Det är positivt och gynnar alla kulturmiljöaspekter.

Åkers kyrka är skyddad som kyrkligt kulturminne enligt 4 kap. KML. Det är bra att området vid kyrkan har klassats som restriktionsområde mot tillkommande bebyggelse, där markanvändning som har betydande påverkan på landskapsbilden, främst den visuella upplevelsen av kyrkomiljön, inte får förekomma.

Fornlämningar

Det finns ett stort antal forn- och kulturhistoriska lämningar inom planområdet. Utmärkande bland fornlämningarna är gravar, gravfält, boplatser, fornborgar och hållristningar från brons- och järnåldern men det finns även en hyttlämning och by- samt gårdstomter från historisk tid.

Lämningarna finns spridda över hela området med en förtätning väster om Råcksta å. Många gånger kan det gå bra att bevara fornlämningar intill bostadsområden och lämningarna kan både berika miljön visuellt och samtidigt vara identitetsstärkande för de boende eftersom det blir en förankring bakåt i tiden. Denna integrering är beroende av hur lämningarna är placerade i landskapet, om de exempelvis ligger skyddade på höjder eller inte.

Till en fornlämning hör ett så stort område på marken som behövs för att bevara fornlämningen och ge den ett tillräckligt utrymme med hänsyn till dess art och betydelse. Detta område benämns fornlämningsområde (sträcker sig utanför den registrerade lämningen). Inom detta område gäller KML:s bestämmelser enligt 2 kap. till skydd för fornlämningar. Om ett tillräckligt stort fornlämningsområde inte kan bevaras kring fornlämningarna kan Länsstyrelsen medge tillstånd till ingrepp i de berörda fornlämningarna och/eller fornlämningsområdena i enlighet med 2 kap. dock med krav på arkeologiska åtgärder.

I miljökonsekvensbeskrivningen har fornlämningarna helt utelämnats både i beskrivning och konsekvensbedömning, vilket är en brist som kan få konsekvenser i detaljplaneskedet.

Planförslagets bostadsområden och områden för olika verksamheter kommer att påverka ett stort antal fornlämningar med omkringliggande fornlämningsområden. Eftersom planområdet är så fornlämningsrikt kommer rekognoscerande åtgärder, såsom arkeologiska utredningar enligt 2 kap. KML, att behöva utföras inom stora delar av de berörda delområdena för att bland annat lokalisera lämningar under mark. Därefter prövar Länsstyrelsen om lämpligheten i exploateringarna, i relation till fornlämningarna, och beslutar om eventuella åtgärder.

I planförslaget finns en karta över berörda kulturmiljöintressen och i vissa områdesbeskrivningar anges att fornminnen och kulturlämningar på omkringliggande höjder ska bevaras och visas hänsyn vid utbyggnad. I ett flertal av planförslagets områdesbeskrivningar saknas detta hänsynstagande trots att forn- och kulturlämningar finns i eller i direkt anslutning till områdena. Dessa områden är Fårhagen, Tegelhagen, Krutbruket, Stationsområdet och Lundby kärr samt Läggesta värdshus.

Riksintresse för kulturmiljövården, kulturhistoriskt värdefull bebyggelse

Planförslaget innebär en tämligen hög exploateringsgrad inom ett område som har höga kulturmiljövården både ur ett nationellt, regionalt och lokalt perspektiv. Länsstyrelsen delar MKB:ns slutsats att det finns risk för negativa konsekvenser för kulturmiljön om bruksmiljöerna omvandlas, ett nytt centrum bildas och vägar dras om. Länsstyrelsen delar bedömningen att

En särskild bilaga med påverkande/ påverkade kulturhistoriska lämningar är framtagen för komplettering av MKB. Bedömning av påverkan kan dock inte ske innan markanvändningsförslag föreligger vid detaljplanering av resp. område.

Handlingen har tillförts information där kommunen anser påverkan kan vara av betydelse. En mer detaljerad bedömning behöver dock ske vid samtliga påföljande detaljplanarbeten.

Krav på utförande av MKB i detaljplan har tillförts för de områden som kan anses ha betydande påverkan på allmänna intressen. Brobyholm, Nya centrum med utvecklingsområden, Krutbruket samt Stationsområdet/Lundby kärr. För övriga områden sker bedömningen vid den obligatoriska behovsbedömningen.

Kommunen kvarstår med synpunkten att ortens utveckling bör ske med utgångspunkt från hållbar stadsplanering vilket gör att det måste ske en kompromiss mellan olika intressen och ambitioner.

Kärnvärden i kulturhistoriska värden behöver visas hänsyn men områden som har otydliga samband med det utpekade riksintresset måste tåla en mer påträngande markanvändning. I sinom tid kommer även denna bebyggelseutveckling att ingå som del i kulturhistoria för orten och av brukens "sammanväxt". Figur-47 anger kommunens övergripande förhållning till kulturhistoriska bebyggelsevärden och framtida utveckling.

de negativa konsekvenserna kan minskas genom varsamhet i planeringen. För att riksintresset inte ska skadas påtagligt menar Länsstyrelsen att det även väsentligt med medvetna och långsiktiga ställningstaganden och bra kunskapsunderlag i detaljplaneskedet, ofta i form av miljökonsekvensbeskrivning för kulturmiljön där olika alternativ har bedömts. Antikvarisk expertis bör medverka i sådana planprocesser.

Generellt behöver ny bebyggelse inom riksintresset anpassas till den befintliga bebyggelsens placering, struktur och utformning. Höga arkitektoniska krav bör ställas i samband med förändringar. Förvanskingsförbudet och varsamhetskravet enligt PBL bör tillämpas avseende kulturhistoriskt värdefull bebyggelse från olika tider inom riksintresset. Detaljplaner med skydds- och varsamhetsbestämmelser och rivningsförbud bör tas fram för utpekade områden och bebyggelsen bör underhållas på ett antikvariskt anpassat vis. I stadsbyggnads- och kulturmiljöprogrammet för Åker och Länna finns övergripande riktlinjer och ställningstaganden avseende centrala delar av riksintresset, som bruksgatan, arbetar- och tjänstemannabostäder, arbetarbostäder Raden och 1950-talscentrum. Länsstyrelsen delar dessa ställningstaganden.

I avsnitt 3.7. Områdesbeskrivningar beskrivs översiktligt hur berörda kulturmiljöer påverkas. En redogörelse finns för påverkan på allmänna intressen, varav riksintresse för kulturmiljö är ett. Länsstyrelsen menar att det bör finnas en tydligare beskrivning av de riksintressanta värdena inom respektive område. Genomgående anges att t.ex. tillkommande bebyggelse ska ta hänsyn till befintliga kulturmiljöintressen. Eftersom riksintresset inte får skadas påtagligt behöver tydligare ställningstaganden finnas kring hur – inte bara att – riksintresset ska tillgodoses.

För Brobyholm anges att den tillkommande bebyggelsen ska ta hänsyn till befintliga kulturmiljöintressen i den mån inte ortens utvecklingsmöjligheter förhindras i betydande grad. För Nya Centrum anges att bebyggelse i föreslaget läge har företräde mot gällande kulturmiljöintressen. Länsstyrelsen kan inte ställa sig bakom dessa ställningstaganden då tillräckligt underlag för en sådan prövning inte föreligger.

MKB:n pekar på att beskrivningen för utredningsområden som f d stationsområdet, Lundby kärr, området norr och söder om Nya centrum och Norra infarten, är vag och att det därför behövs fördjupade underlag för att ta ställning till påverkan på kulturmiljön. Länsstyrelsen delar denna slutsats.

Den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen i bruksmiljöerna och den mellanliggande moderna

tätorten utgör centrala delar av riksintresset. Länsstyrelsen delar bedömningen att bebyggelsen inom dessa områden i det längsta ska bevaras och ges en användning.

I samband med en förändring från industriändamål till t.ex. bostäder inom Krutbruket kommer höga krav att ställas på kommunen att tillgodose riksintresset. Länsstyrelsen vill understryka behovet av att en bebyggelseinventering tas fram och delar inställningen att byggnader och bebyggelsestrukturer ska bevaras. Vid en omvandling är det av stor vikt att byggnadernas huvuddrag behålls, så att det fortfarande går att avläsa vad de ursprungligen använts till. Exteriöra förändringar bör prövas restriktivt, särskilt i känsliga exponerade lägen. En bebyggelseinventering bör även tas fram för tätortens modernistiska bebyggelse från 1950-talet, som har höga bruks- och kunskapsvärden. En bra utgångspunkt finns i stadsbyggnads- och kulturmiljöprogrammet.

MKB:n drar slutsatsen att en flytt av centrum bedöms få negativa konsekvenser för riksintresset eftersom strukturen på orten och den historiska stadsplanen ändras. De tre samhällena Åkers Styckebruk, Åkers tätort och Åkers Krutbruk har genom att de växt samman antagit karaktären av olika ”stadsdelar” i det moderna Åkers Styckebruk. Delarnas relation till varandra är svår att uppleva utan kunskap om deras historia. Länsstyrelsen menar att den föreslagna bebyggelseutvecklingen inom området Nya Centrum är möjlig under förutsättning att befintliga historiska spår och riksintressanta värden inte förvanskas. Det är av stor vikt att strategiska ställningstaganden görs så att påverkan på de befintliga kulturmiljöerna, gatustrukturen m.m. blir så begränsad som möjligt. En kulturmiljöanalys bör tas fram som en del av planprocessen för Nya Centrum.

Med rätt ambitionsnivå i planeringen av Nya Centrum kan förändringen innebära att kulturmiljön stärks genom att den fysiska planeringen tillför eller återskapar samband – t ex strukturer, siktlinjer, rörelsestråk – som förbättrar läsbarheten och upplevelsen av den riksintressanta miljön. För att åstadkomma en ny kvalitativ årsring inom riksintresset behöver höga krav ställas på utformning och placering av ny bebyggelse, som behöver anpassas till den riksintressanta miljön i tätorten på ett genomtänkt sätt.

God bebyggd miljö och kulturmiljö

PBL utgör det viktigaste verktyget för att ta tillvara kulturhistoriskt värdefull bebyggelse och miljöer. Som nationella indikatorer för miljömålet God bebyggd miljö kopplat till kulturmiljövärden anges antikvarisk kompetens, byggnadsminnen, planering kulturmiljö, q-märkt och rivningsförbud. Länsstyrelsen ser positivt på att Strängnäs kommun uppfyller flera av dessa

Kommunen har samma syn i detta, en bebyggelseinventering är viktig i detta område.

Kommunen har inga synpunkter på detta, se dock kommentarer föregående sida.

Kommunen arbetar för närvarandet med processen hur uppföljning skall ske av översiktsplaneringen. Synpunkten vidarebefordras till ansvarig handläggare.

Handlingen har tillförts viss text om generell påverkan och ställningstaganden för riksintresseområden, strandskydd och biologisk mångfald i avsnitt 4.4.

Kommunen har dock inte resurser att på mer detaljerad nivå genomföra inventeringar eller förslag på åtgärdsplaner som syftas under rådande fas.

Dessa aktiviteter blir dock aktuella vid planläggning av områden.

Det markanvändningsförslag som föreslås anger att kommunen anser att detaljplanprövning kan ske och att markanvändningsförslaget är motiverat sett till befintligt kända uppgifter om värden/intressen i området.

Kommunen är medveten om att kompensationsåtgärder kan behöva ske eller att den förslagna markanvändningen kan komma att anses som olämpligt vid den mer konkreta planprövningen.

indikatorer.

För att förbättra arbetet inom det aktuella planområdet kan man arbeta aktivt med att förse kulturhistoriskt värdefull bebyggelse med relevant skydd, säkra tillgången till antikvarisk kompetens, utföra inventeringar, särskilt av den yngre, moderna bebyggelsen och industrimiljöer och genomföra informationsinsatser. För att bedöma hur väl den fördjupade översiktsplanen lyckas uppfylla målet om hållbar utveckling kan kulturmiljö med fördel användas som en planindikator.

Naturmiljö

Länsstyrelsen konstaterar att det i förslaget saknas en samlad och närmare redovisning av de allmänna intressena naturmiljövård och strandskydd. Vi saknar en tydlig redovisning av bedömda konsekvenser på dessa bevarandevärden och vilka åtgärder som föreslås för att bevarande värden kommer att tillgodoses. I planen nämns naturvård bara kort på sidan 78 angående påverkan på naturmiljön. Det förs här inget resonemang – varken strategiskt eller fördjupat – av konflikterna rörande påverkan på naturmiljön vid föreslagen exploatering. Oavsett om man gör ett område mer tillgängligt för allmänheten och friluftslivet så bör ett resonemang föras kring hur andra naturvärdena och den biologiska mångfalden påverkas.

Länsstyrelsen har utifrån det bristfälliga underlaget svårt att bedöma förslagets samlade respektive områdesvisa påverkan på naturmiljön. För att kunna uttala sig om enskilda utvecklingsområden så behöver underlaget förbättras enligt följande;

- De flesta utvecklingsområden berör utpekade naturvärden, som i vissa fall är klassade som höga. Enligt förslaget kan värdefulla ängs- och betesmarker, våtmarker samt rödlistade arter komma att påverkas negativt.
- Överlag saknas i underlaget en samlad redovisning kring de konsekvenser som planen kan medföra på den biologiska mångfalden.
- Vidare saknas det en diskussion kring eventuella kompensationsåtgärder för att mildra effekterna på naturvärdena vid en exploatering i dessa områden.

Generellt biotopskydd

Länsstyrelsen upplyser om att alléer, åkerholmar, odlingsrösen, öppna diken samt stenmurar omfattas av det generella biotopskyddet enligt 7 kap 11 § miljöbalken (MB). Åtskilliga biotoper som omfattas av biotopskydd kan troligtvis komma att beröras av planförslaget, inom till exempel område Skämby och andra.

Enligt miljöbalken får arbetsföretag inte utföras vid biotoper så att deras konstruktion och

naturvärden skadas. Om någon form av ingrepp i en biotop planeras måste dispens från biotopskyddsbestämmelserna sökas hos Länsstyrelsen. Särskilda skäl skall då anges i ansökan. Kompensationsåtgärder kan också anges. Länsstyrelsen upplyser om att kommande detaljplaner inte kan genomföras om dispens inte kan lämnas.

Biologisk mångfald och artskydd - artskyddsförordningen

Länsstyrelsen upplyser om att när ett område inte är tillräckligt utrett inför kommande detaljplanering beträffande skyddade arter, på land eller i vatten, kan det komma ställas krav på fördjupade naturinventeringar. Dispens från artskyddsförordning kan komma att krävas. Länsstyrelsen upplyser om att kommande detaljplaner inte kan genomföras om dispens från artskyddsförordningen inte kan lämnas.

Skyddsvärda träd

Inom planområdet finns flera skyddsvärda träd. Träden representerar ett biologisk och kulturhistoriskt arv och tillskrivs idag höga naturvärden. Avståndet till Mariefred är inte heller det särskilt långt och Mariefreds ädellövträdsmiljöer med gamla ekar och lindar är ett av länets viktigaste ur bevarandesynpunkt. För funktionaliteten för de arter som är knutna till skyddsvärda träd (individer ska kunna flytta mellan områden) är det viktigt att dessa områden får rätt skötsel med bl.a. frihugning av igenväxande träd samt säkerställande av ersättningsträd.

Grönstrukturplan – koppling till översiktsplanen

Förslaget till grönstrukturplan, som inte är en formell del av översiktsplanen tar på ett förtjänstfullt sätt upp och redovisar värdefulla naturområden, och presenterar kartor över dessa. Länsstyrelsen saknar dock en tydlig koppling mellan detta underlag och förslaget på fördjupad översiktplan. Vi saknar, som redan nämnts, en tydlig redovisning av hur kommunen bedömer att de naturvärden som redovisas i underlagen kommer att påverkas av de föreslagna exploateringarna vid exempelvis Räckstaån, Laketorpsån, Lundby kärr, Visnaren och hur utpekade bevarandevärden kommer att tillgodoses.

Möjligheter till restaurering och nyskapande av värdfulla naturmiljöer

Länsstyrelsen bedömer i likhet med vad som framgår av grönstrukturplanen att det inom planområdet finns goda möjligheter att restaurera och nyskapa naturmiljöer. Sådana åtgärder kan bidra till att stärka den biologiska mångfalden och ytterligare höja boendeattraktiviteten. Länsstyrelsen deltar gärna i en fortsatt dialog kring detta.

Kommunen bedömer att de flesta av dessa träd kan bevaras. Många infaller i det som avses som restriktionsområden men en mindre del hamnar inom exploateringsområden vilket gör att de måste visas hänsyn i planprojekten.

Kopplingen mellan planerna är främst att grönplanen utgör grund för de områden som i planförslaget föreslagits som restriktionsområden för bebyggelse med hänsyn till rekreativa och biologiska värden.

Grönplanen är dock intresseinriktad och de behandlade intressena (Tätortsnära natur och rekreation) måste sedan vägas mot andra intressen för att nå en hållbar planering ur ett större perspektiv. Det vill säga med åtanke på hela kommunen.

Laketorpsån och Bondkroken med dess tillflöde har dock utpekats som kärnområden för den biologiska mångfalden med grund i synpunkter inlämnade av naturskyddsföreningen. Markanvändningsförslag har därav borttagits och restriktionsområde införts för dessa delar.

Berörda kvalitetsmål och påverkan har tillförts i MKB avsnitt 3.2 + 7.2

Illustrerad påverkan av kvalitetsmålen från MKB har tillförts planhandling.

Förhållning till nationella mål och program sker dock främst i den kommunövergripande översiktsplanen då denna beaktar kommunen som helhet och inte enbart de huvudsakliga utbyggnadsområdena som FÖP:arna till stor del angriper.

FÖP:en är ett verktyg för genomföra ÖP2014:s intentioner på en mer detaljerad nivå. Konsekvenser kan lokalt i FÖP-områden ha negativ inverkan på miljökvalitetsmålen för att med beaktande av hela kommunen ändå ge en positiv påverkan på målet. Kommunen anser därför att mer konkret förhållning till dessa skall ske på kommunövergripande nivå även om mycket av innehållet i miljömålen är när besläktat med hållbarhetsbegreppet och som genomsyrar även de lokala FÖP:arna, bl.a. i intressevärderingar så som värderosen.

Arter inom nationella åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP)

Följande nationella åtgärdsprogram för hotade arter berör planområdet;

- Åtgärdsprogram för Fetörtsblåvinge
- Åtgärdsprogram för särskilt Skyddsvärda träd
- Åtgärdsprogram för Flodnejonöga
- Åtgärdsprogram för Asp. Asp har tidigare gått upp i Räcksta ån och finns på några platser i och runt Mälaren
- Åtgärdsprogram för hotade natearter (potamogeton), bandnate funnen 1980-talet

Räckstaån

- Åtgärdsprogrammet för Läderbagge (inga kända fynd men flera potentiella hålträd finns, och avståndet är inte långt till Marifred där arten finns på flera lokaler). Inga inventeringar har genomförts.

Klimatanpassning

Länsstyrelsen har tillsammans med SMHI tagit fram ett planeringsunderlag om skyfall, extrema havsvattenstånd och lokala avrinningsförhållanden, "Riskbild 2 Södermanland" (Rapport 2013:24). Materialet har överlämnats till kommunen. Tidigare bedömningar i planförslaget kan behöva ses i ljuset av den nu aktuella rapporten.

Hållbar utveckling och miljökvalitetsmålen

I miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) saknas en sammanfattning av planens påverkan på miljökvalitetsmålen. Miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla en beskrivning av hur relevanta miljökvalitetsmål och andra miljöhänsyn beaktas i planen. En beskrivning finns av planens miljökonsekvenser och hur kommunen avser hantera dem, men denna bör kompletteras med en sammanfattning av påverkan på miljökvalitetsmålen och hur denna kommer att beaktas.

Boverket skriver i rapporten "Miljökvalitetsmålen i kommunernas översiktsplanering" (Rapport 2012:23) bland annat att kravet i PBL på att översiktsplanen ska samordnas med miljökvalitetsmålen och andra relevanta nationella och regionala mål innebär ställningstaganden i planen när det gäller hur mark- och vattenområden samt den byggda miljön ska användas. Samtidigt ska miljökvalitetsmålen finnas med i miljökonsekvensbeskrivningen, men här handlar det om att beskriva konsekvenserna av miljöpåverkan, vilket inte är samma sak. Hanteringen av miljökvalitetsmålen kan därför bli olika i de två dokumenten, och valet av relevanta

miljökvalitetsmål kan också skilja sig åt.

I planförslaget för Åker saknas både en samlad beskrivning av planens konsekvenser för möjligheten att nå målen och en beskrivning av hur målen använts som utgångspunkt för de ställningstaganden som görs i planen.

För att beskriva planens konsekvenser används de strategiska inriktningarna för Strängnäs kommun samt avgränsningen av miljöaspekter framtagna vid behovsbedömning inför miljökonsekvensbeskrivningen. För att beskriva kommunens ställningstaganden används värderingsrosen. Redovisningen bör dock kompletteras med en ”översättning” där man kopplar dessa två metoder till miljökvalitetsmålen. På det sättet kan kommunens inriktning och val av alternativ kopplas till de nationella målen.

Energi- och klimat

Planförslaget syftar till en sammahållen bebyggelsestruktur vilket är bra. Möjligheten att förtäta redan befintliga bostadsområden kan dock med fördel ses över och redovisas eftersom en mer utspridd bostadsbebyggelse medför ett ökat transportbehov och därmed även en ökad klimatpåverkan. Utspridda bostadsområden kan även medföra minskade möjligheter att ansluta till det befintliga fjärrvärmenätet och leda till att sämre alternativ ur energi- och klimatsynpunkt behöver användas. Prioritering bör ligga på de utvecklingsområden som ligger i anslutning till ”stadskärnan” samt till järnvägsstationen.

När det gäller transportmöjligheterna finns en bra analys kopplat till möjligheten att färdas med kollektivtrafik samt hur t.ex. busslinjerna kan anpassas till pendlingstider. Byggnad av cykelvägar bör ske samtidigt som bostäder och verksamheter anläggs och det bör därför anges tydligare vilka cykelvägar som avses byggas i samband med att nya områden anläggs.

När det gäller planerad energiförsörjning för de nya bostadsområdena beskrivs detta enbart mycket kortfattat. Denna redovisning bör utvecklas. Med fördel ges även en analys av möjligheten att använda förnybara energikällor som exempelvis solenergi. Även möjligheten att tillvarata eventuell spillvärme från industriverksamheterna kan med fördel ses över.

Miljökonsekvenser

Konsekvenser för naturmiljön

Länsstyrelsen ställer sig frågande till varför miljökonsekvensbeskrivningen inte problematiserar

Bra synpunkt. Förtätning av nuvarande bebyggelse kan dock i många lägen ha påverkan på kulturmiljöintressen i orten. Intentionen är att använda det nyligen framtagna stads- och kulturmiljöprogrammet för att ge riktlinjer för kompletterande bebyggelse i befintliga områden. Några av de planerade bostadsområdena ger dock behov av att utreda kompletteringar även i de så kallade utvecklingsområdena där viss befintlig bebyggelse förekommer.

Stycket om kollektivtrafiken har ändrats något då vissa parter ställt sig tveksamma till genomförbarhet av shuttletrafik på orter av denna storlek.

MKB har begränsats till att påpeka påverkan mot identifierade och kartlagda intresseområden enligt befintliga kartunderlag. Markanvändningsförslagen är översiktliga vilket påverkar möjligheten till konsekvensbeskrivningar på mer detaljerad/uttömmande nivå. Att Räcksta å och Laketorsån nämns särskilt är på grund av att dessa bedöms extra betydelsefulla.

MKB har kompletterats med bedömd påverkan mot miljökvalitetsmål. Denna visar negativ påverkan på det angivna målet. FÖP:ens utformning är dock ett resultat av den kommunövergripande ÖP:n där Åker styckebruk - Läggesta utpekats som en av kommunens utbyggnadsnoder vilket innebär att framtida bebyggelseutveckling skall koncentreras hit för att undvika utspridning över kommunen. Detta reducerar förhoppningsvis risken att produktiv jordbruksmark och skog påverkas i oacceptabel grad med beaktande av den totala andelen brukvärd mark inom kommunen. Men det medför även att påverkan är desto högre kring dessa noder. Restriktionsområde har tillförts för den högst graderade åkermarken inom området.

påverkan på naturmiljön beträffande föreslagna utvecklingsområden. Det som nämns kort är förslagets konsekvenser vid Räcksta å och Laketorsån, men inte några andra utvecklingsområden. Konsekvensbeskrivningen är inte heller särskilt uttömmande i frågor om påverkan på riksintressen, strandskydd, generellt biotopskydd, artskyddsförordningen, eller hur en utveckling av tätorten kommer att påverka tillgången på grönytor och den biologiska mångfalden.

Konsekvenser för hushållning med jordbruksmark

I miljökonsekvensbeskrivningen behandlas inte effekterna av att totalt över 100 ha jordbruksmark föreslås bebyggas och bli obrukbar för framtiden. Det framgår inte vilka konsekvenser planförslaget får för hushållningen med jordbruksmark och i vilken grad förslaget bidrar till att miljömålet "Ett rikt odlingslandskap" kan nås.

Övriga synpunkter

I källhänvisningen till miljökonsekvensbeskrivningen saknas uppgift om den VA-policy som omnämns i texten.

Områdesvisa synpunkter

Alternativ lokalisering av nytt centrum vid Räckstaån

I planförslaget anges; "För att skapa anknytning till den tänkta centrumbildningen vid Börsen/Persåker bör en passage över Räcksta å anläggas. Passagen skall hantera både motorburen och icke motorburen trafik varav det sista slaget prioriteras. Å-området kring den planerade passagen öppnas upp och flankeras av byggnader relativt nära vattnet. En visuell kontakt skapas därmed som tydliggör att tätorten fortsätter på andra sidan ån". I Räcksta å förekommer enligt MKB höga naturvärden och två arter (asp och flodnejonöga) som omfattas av åtgärdsprogram för hotade arter. Länsstyrelsen konstaterar att även om planen föreslår en exploatering för bostadsbyggande utanför strandskyddet, kommer den värdefulla strandsmiljön att påverkas både direkt, (passage av ån), och indirekt, (nedhuggning av träd för att skapa siktlinjer), av de tänkta kringåtgärderna. Följeffekterna blir en negativ påverkan på ån, och syftet med att bevara värdena genom bland annat strandskyddet går förlorade. Liknande gäller för centrumbildningen på västra sidan av ån. I den sammanvägda konsekvensbedömningen anges att detta är den bäst lämpade platsen för ett nytt centrum. Konsekvenserna bedöms kunna bli små genom att de mest värdefulla områdena sparas, men det innebär ändå ett intrång i en för naturvärden värdefull miljö. Därför är det viktigt att väga ytterligare alternativ. I planen redovisas dock inget alternativ, och i miljökonsekvensbeskrivningen finns bara nollalternativet som innebär att en centrumbildning i stort sett saknas. Det vore önskvärt att ytterligare minst ett alternativ för nytt centrum fanns beskrivet så

att alternativen kunde diskuteras i den fortsatta samrådsprocessen.

Under posten ”viktigt att beakta” på sida 48 så tas ökade vattenflöden i Räckstaån upp som ett problem då det ökar skredrisken. Ur fiskesynpunkt kan det tilläggas att ökade flöden kan påverka grumling och vattnets karaktär, vilket kan påverka vattnets fisksamhälle betydligt.

Synpunkter ur kulturmiljöperspektiv på utvecklingsområdet återfinns ovan under rubriken ”Riksintresse för kulturmiljövården, kulturhistoriskt värdefull bebyggelse”.

Utvecklingsområdet Hjälmstätter vid Laketorpsån

Länsstyrelsen konstaterar att området omfattas av riksintresse för friluftslivet och beskrivs i Länsstyrelsens naturvårdsprogram. Laketorpsån är en av få åar i länet med liten hydrologisk påverkan vilket är ett stort värde i sig. Den är dessutom omgiven av en strandskog, som av Skogsstyrelsen är klassad som nyckelbiotop.

Inom utredningsområdet har fjärilen fetörtsblåvinge påträffats. Arten ingår i ett nationellt åtgärdsprogram för hotade arter. I nyckelbiotopen söder om utvecklingsområdet Hjälmstätter finns flera hotade arter som länsstyrelsen arbetar med förbättrande av livsmiljöer bl.a. rökpipsvamp som också ingår i ett nationellt åtgärdsprogram för hotade arter.

I miljökonsekvensbeskrivningen konstateras att det finns en risk för att naturvärden påverkas om området kring Laketorpsån bebyggs. Planhandlingarna bör mot denna bakgrund kompletteras med en tydligare redovisning av motiven för en exploatering av detta känsliga område och hur den och prioriteras.

En kortare beskrivning har tillförts avsnitt 3.5.9 om alternativa centrumsatsningar. Denna kan komma att kompletteras ytterligare till kommande processfas.

Markanvändningsförslag för Hjälmstätter utgår med anledning av inlämnade synpunkter och förväntad påverkan på naturmiljöer

Planen har som utgångspunkt att skydda och bevara den mest värdefulla naturmarken. Dock kan vissa avvägningar behöva göras i de områden där konflikter kommer att uppstå mellan exploatering och naturvärden, exempelvis Räcksta å som anges. Utgångspunkten är dock att reducera påverkan och att på något sätt kompensera för värden som får betydande negativ påverkan.

Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen har inget att erinra, så länge hänsyn tas gentemot nyckelbiotoper, biotopskydd och områden med höga naturvärden. I området kring Åkers Styckebruk finns många unika miljöer, vilka bör skyddas vid en framtida markomläggning t ex Rockstaån m fl.

Trafikverket

Övergripande synpunkter

Planförslaget är väl genomarbetat, trevligt utformat och lättläst, och det ger tydliga direktiv för kommande bygglovsprövning och detaljplanering. Trafikverket ser positivt på kommunens intention att huvuddelen av tillkommande bebyggelse bör lokaliseras nära Läggesta station, liksom att förbättra möjligheterna för gång-, cykel- och kollektivtrafik fram till stationsområdet.

Vägar

Trafikverket är vägghållare för flera vägar inom planområdet. Vägdragningarna är gamla och allt eftersom orten har utvecklats, har också vägnas karaktär ändrats. Ur det

väghållarperspektiv som Trafikverket har, ska vägarna utgöra större sammanhängande stråk, knyta ihop regionala centra och vara utformade för den övergripande trafiken. Ett genomförande av planförslaget innebär ytterligare utveckling av Åker som ort, som i sin tur medför att vägarna får en mer lokal funktion inom orten än vad de tidigare har haft. Med anledning av detta vill Trafikverket att kommunen på sikt ser över frågan om övertagande av delar av det statliga vägnätet i Åker.

Trafikverket noterar att planprogrammet redovisar förslag på nya vägdragningar. Vi ser dessa som en del av utvecklingen av Åkers samhälle, varför vi utgår ifrån att kostnader kopplade till vägbyggnationer tas av annan part än Trafikverket. Vi vill i sammanhanget lyfta vikten av att ha en tidig dialog kring frågor och åtgärder som rör det statliga allmänna vägnätet.

Trafikbuller

Det är viktigt att bullerfrågan alltid studeras i samband med nylokalisering av bebyggelse. Trafikverket anser att krav ska ställas i den fysiska planeringen på att gällande riktvärden för trafikbuller klaras vid nybyggnation och större ombyggnader. Som planförslaget framhåller bör en mer detaljerad kartläggning av bullersituationen utföras i samband med planläggning av utsatta områden.

Fortsatt arbete

Trafikverket har i övrigt inga synpunkter på varken den fördjupade översiktsplanen för Åker, eller på Grönplan del B3 för samma område. Vi ser fram emot ett samarbete kring den fortsatta utvecklingen av Åker, liksom att få ta del av kommande detaljplaner för området.

Synpunkten vidarebefordras till ansvarig enhet inom förvaltningen

Krav på bullerutredningar i utsatta lägen har även införts på ett tydligare sätt i plan- och bygglagen vilket säkerställer att detta sker i samband med planläggning.

Energimyndigheten

Generella synpunkter

Nationella energi- och klimatmål

Det är viktigt att beakta de nationella energi- och klimatmålen i det strategiska energi- och klimatarbete och i det översiktliga planarbetet.

Den svenska energipolitiken bygger på tre grundpelare. Politiken syftar till att förena:

- Ekologisk hållbarhet
- Konkurrenskraft
- Försörjningstrygghet

År 2008 antogs ett klimat- och energipaket om mål fram till 2020 av Sverigesriksdag. Sverige ska till år 2020 genom energieffektivisering minska energianvändningen med 20 procent jämfört med år 2008. Nedan följer en genomgång av olika energi- och klimatmål för Sverige och EU.

2016	Sverige	EU
Energieffektivisering	9 procent	9 procent
2020	Sverige	EU
Andel förnybar energi	50 procent	20 procent
Andel förnybar energi inom transporter	10 procent	10 procent
Energieffektivisering	20 procent	20 procent
Minskade utsläpp av växthusgaser	40 procent	20 procent

De nationella energi- och klimatmålen är utgångspunkter i energi- och klimatarbetet i Sverige som helhet. Dessutom ska offentlig sektor vara föregångare i arbetet med förnybar energi och energieffektivisering enligt direktivet om byggnaders energiprestanda (2002/91 IEG), energieffektiviseringsdirektivet (2012/27IEU) och förnybartdirektivet (2009/28IEG). De nationella miljömål och etappmål som främst har anknytning till energiområdet är: god bebyggd miljö, begränsad klimatpåverkan, bara naturlig försurning och ingen övergödning.

Regionala planer och strategier

Enligt den nya plan- och bygglagen (2010:900) som trädde i kraft 2 maj 2011 ska kommunerna beakta relevanta regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling i sin översiktsplanering. I arbetet med översiktsplanering finns också stora möjligheter att på en regional nivå vara mer proaktiv i energiarbetet och förutse olika händelseförlopp för att kunna föreslå eller genomföra relevanta åtgärder. Mot denna bakgrund är det viktigt med ett bra samarbete och samordning mellan det regionala och det kommunala planarbetet.

Regionala energi- och klimat strategier

Länsstyrelserna har fått uppdraget av regeringen att ta fram regionala strategier för energi- och klimatfrågorna i länet. Strategierna är ett viktigt led i den nationella energi- och klimatpolitiken för att kunna realisera målen på den lokala och regionala nivån. Syftet med strategierna är att minska klimatförändringarna, främja energiomställningen, öka andelen förnybar energi samt främja energieffektivisering och ett effektivare transportsystem. Strategierna ska utformas i samverkan med andra regionala och lokala aktörer och se till att alla drar åt samma håll i länet.

Regional utvecklingsplanering

I samtliga län finns idag regionala utvecklingsprogram-/strategier som syftar till att vara en samlad plattform för regionens och länets utvecklings ambitioner. Ansvaret för de regionala planeringsfrågorna ser lite olika ut i olika län, det kan vara landsting, kommunala samverkansorgan eller länsstyrelser som hanterar frågorna. I en majoritet av länen tar formuleringarna i de regionala utvecklingsprogrammen/strategierna sin utgångspunkt i hur klimat- och energifrågan ska hanteras och i flera fall kopplas utmaningarna samman med affärsmässiga och tillväxtskapande möjligheter.

Transporter

Fysisk planering inkluderande infrastruktur- och bebyggelseplanering är ett av flera viktiga stynnedel för att minska samhällets energianvändning och negativa klimatpåverkan för att på sikt nå nationella och internationella energi- och klimatmål. Det är viktigt att i strategiskt energi- och klimatarbete och i det översiktliga planarbetet beakta dessa nationella mål eftersom de strukturer som beslutas om i dagsläget kommer att ha betydande påverkan på medborgarnas och samhällets framtida energianvändning.

För att transportsystemet ska bli hållbart ur miljö-, klimat- och energisynpunkt krävs att transporterens totala energianvändning minskar, och att den energi som används kommer från förnybara och hållbara energikällor. Energianvändningen kan reduceras genom minskade transportbehov, energieffektivare fordon samt genom att de transporter som genomförs sker på ett energieffektivt sätt. Transportbehoven kan framförallt minskas genom transportsnål samhällsplanering, men också genom effektivare godslogistik och ökad användning av IT-lösningar. De transporter som genomförs kan ske på ett energieffektivare sätt genom överflyttning till mer energieffektiva trafikslag. Viktiga förutsättningar för detta är, förutom beteendeförändringar hos individer, företag, den offentliga sektorn och andra aktörer, att det finns en infrastruktur som stöder en sådan överflyttning.

Byggnader

Byggnader spelar en viktig roll i strävan mot det hållbara energisystemet. För bebyggelsen gäller strävan att nå målet om 20 procents effektivare energianvändning till 2020 respektive 50 procents effektivare energianvändning 2050 och en rad EU-direktiv pekar på olika insatser som tillsammans strävar åt samma håll.

Gemensamt för direktiven är att offentlig sektor ska vara föregångare. Som exempel kan nämnas att alla nya byggnader ska vara näranollenergibyggnader år 2019 för offentliga byggnader och år 2021 för samtliga nya byggnader.

Solenergi

Solförhållandena i Sverige är på många håll lika goda som i exempelvis Tyskland.

Solceller och solfångare i bebyggelsen går att integrera i byggnader och ger varken upphov till buller eller utsläpp. Enligt Boverkets byggregler kan solceller och solfångare användas för att reducera byggnaders specifika energianvändning. Möjligheten till aktivt såväl som passivt utnyttjande av solenergi bör beaktas i översikts- och detaljplaneringen. Exempelvis påverkas möjligt solenergiutnyttjande av hustakens orientering, liksom av skuggning från omgivande byggnader och höga träd. Även partiell skuggning kan markant påverka solelsproduktionen. Kommunen kan också arbeta för ett ökat utnyttjande av solenergiressursen genom att vid bygglovsgivning ge vägledning om olika energisystems miljöfördelar.

Kommunen kan också överväga förändringar av regler kring när solenergi anläggningar bör vara bygglovspliktiga. En kartering av solenergipotential för olika tak kan underlätta konsumenters investeringsbeslut. Solkartor finns redan gjorda för flera städer, exempelvis Göteborg, Lund och

Stockholm och verktyg för solkartering finns idag kommersiellt tillgängligt.

Vindkraft

Energimyndigheten har ett speciellt sektorsansvar för att ange riksintressen för vindbruk samt bevaka utvecklingen av hushållningen med mark- och vattenområden avseende vindbruk. Generellt vill Energimyndigheten betona vikten av regeringens mycket tydliga uttalanden om att utbyggnaden av vindkraft ska främjas och därmed ges en högre prioritet än tidigare. Mot bakgrund av detta och den nationella planeringsramen på 30 TWh till år 2020 är ökad elproduktion från vindbruk ett nationellt intresse som måste få tillgång till mark- och vattenområden. Vindbruk måste därmed också få synas i landskapen samtidigt som etableringen av vindkraft ska ske i balans med andra intressen.

Mot bakgrund av att vindbruk är ett nationellt intresse är det enligt Energimyndighetens bedömning nödvändigt att vindbruk integreras i den översiktliga planeringen i kommunerna. På så sätt tar kommunerna en strategi för hur vindbruk bör vägas mot andra intressen i kommunen. Integreringen i planeringen möjliggör också dialog och förankring av vindkraftfrågorna hos befolkningen, vilket är av stor betydelse för acceptansen för vindkraft.

Riksintresseför vindbruk 2013

Energimyndigheten har nyligen uppdaterat anspråken av riksintresse vindbruk i samband med beslut den 16 december 2013. Riksintressen ska enligt 3 kap. planoch bygglagen (2010:900) redovisas och behandlas i den kommunala översiktsplaneringen. Den kommunala översiktplaneringen ska aktualiseras och uppdateras varje mandatperiod där nytt underlag, som exempelvis uppdaterade riksintresseområden för vindbruk, arbetas in.

Utpekade riksintresseområden för vindbruk 2013 finns på energimyndighetens hemsida, under främjande vindkraft, riksintresse vindbruk.

Vindkartering

Uppsala universitet har på uppdrag av Energimyndigheten tagit fram ett antal vindkarteringar. Sedan början av oktober 2011 finns det en ny vindkartering med fyra gånger högre upplösning än tidigare karteringar. På Energimyndighetens hemsida finns det tillgänglig för nedladdning i shape-format och kommersiellt utgöra ett uppgraderat underlag för identifiering av områden med hög medelvindhastighet.

Resultatet av vindkarteringen 2011 ska användas som underlag i vindkraftsplaneringen vid länsstyrelser och kommuner, se länk; www.energimyndigheten.se/sv/Om-oss/Var-verksamhet/Framjande-avvindkrafttllVindkartering11

Samexistens är möjlig

Om det finns flera anspråk på olika riksintressen enligt 3 kap. miljöbalken i ett område bbr möjligheterna till samexistens mellan de olika intressena undersökas i första hand. Energimyndigheten anser att vindbruk i stor utsträckning är förenligt med exempelvis riksintresse för naturvård och friluftsliv. Restriktioner för vindkraftetableringar bör därför inte generaliseras för andra riksintresseområden utan avvägningen mellan olika intressen bör avgöras vid prövning av en specifik etablering.

Energimyndigheten vill även lyfta fram möjligheterna till samexistens vid eventuella framtida vindkraftetableringar i områden där riksintressen för vindbruk och Natura 2000-områden gör anspråk på samma områden. Möjligheter till vindkraftetableringar i Natura 2000-områden finns i de fall vindkraftsetableringen inte skadar de livsmiljöer eller arter som Natura-2000 området avser skydda, vilket framgår av rapporten "Möjligheter till vindkraftsetablering i Natura 2000-områden" (Naturvårdsverket, rapport 6473).

Statens geotekniska institut (SGI)

SGI har tidigare lämnat synpunkter på Översiktsplan för Strängnäs kommun, SGI 2014-05-13, dnr 5.1-1307-0491 (även 2013-10-11, samma dnr). Där pekade vi på att en jämförelse på karta mellan naturolycksrisker som ras, skred och erosion samt översvämning och föreslagna utbyggnadsområden vore värdefull. Vi noterar att en sådan nu finns i GIS-karteringen. I underlaget finns en GIS-kartering av områden med riskförutsättningar för ras- och skred, förhöjda vattennivåer och påverkan från verksamheter och anläggningar. Det är positivt att detta underlag tagits fram men det är vår uppfattning att det kan utnyttjas mer aktivt i planeringsarbetet. I flera av de utpekade områdena med ändrad markanvändning, t.ex Hjälnäs och Forsnäs saknas bedömningar av geoteknisk säkerhet trots att områdena enligt GISinventeringen berörs av områden

Ambitionerna är att använda dessa som indikatorer för behov av utredningar vid detaljplaner.

som är riskbenägna. I Miljökonsekvensbeskrivningen anges att den fortsatta planeringen kräver kompletterande utredningar vad gäller översvämningar samt geotekniska undersökningar avseende skred och ras. SGI delar den uppfattningen och rekommenderar att en strategi upprättas för hur dessa utredningar ska tas fram i samband med fortsatt planering. Allmänt anser SGI att i en översiktsplan bör geotekniska förutsättningar översiktligt redovisas med avseende på geotekniska säkerhetsfrågor. Risker som bör redovisas är, skred och ras, översvämning, stranderosion samt områden med komplicerade geotekniska förhållanden (begränsad byggbarhet). Dessa frågor bör beaktas också för befintlig markanvändning, Lex för Åkers tätort. Med hänvisning till ovanstående ser SGI inget hinder för fortsatt planläggning med FÖP för Åker.

Folkhälsomyndigheten

Kommunen har i planen redovisat flera hälsoaspekter såsom mötesplatser, tillgänglighet och buller. Den sociala dimensionen skulle dock kunna utvecklas ytterligare genom att redovisa fler hälsoaspekter i samband med planen.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

MSB delar kommunens slutsats att ytterligare utredningar är nödvändiga för att minska risken för negativa konsekvenser av översvämningar, ras och skred. För närvarande arbetar MSB med en vägledning för framtagning av översvämningsskarteringar riktad mot kommuner som kan vara användbara i arbetet. Vägledningen beräknas vara färdig under tidig höst 2014.

Kommunen har efter samrådet av FÖP Åker med SGI:s hjälp genomfört en översyn av den GIS-analys som tidigare genomförts samt även producerat en uppdragsmall för upphandling av geotekniska bedömningar och utredningar i de områden som kan bedömas vara instabila enligt analysen. Kommunen har dock ej ännu klarlagt själva processen/strategin runt användandet.

Det är en svår avvägning hur mycket som skall ingå i en översiktsplan. Många bitar av samhällsplaneringen påverkar naturligtvis det sociala välmåendet på sikt, inte minst de rekreativa kvaliteterna i området. Även utbudet av aktiviteter spelar stor roll.

Sörmlands kollektivtrafikmyndighet

Enligt översiktsplanen planeras framtida expansion inom planområdet att huvudsakligen ske i tätort samt i stationsnära läge, 3 km från Läggesta station. Detta stärker förutsättningarna och tillgängligheten för den befintliga kollektivtrafiken inom området. Vidare rekommenderar myndigheten, i den mån det är möjligt, en tät bebyggelsestruktur då detta generellt är positivt ur kollektivtrafiksynpunkt.

I och med utvecklingen av planområdet föreslår myndigheten att pendlarparkeringarna vid Läggesta station ses över för att säkerställa att såväl antalet parkeringar som deras standard möter framtida behov. En sådan översyn bör innefatta såväl bil- som cykel parkeringar.

I översiktsplanen belyses vikten av att stärka sambandet mellan Åker styckebruk och Läggesta järnvägsstation med hänseende till arbetspendlare. Översiktsplanen föreslår att, i transportintensiva timmar, införa så kallad shuttletrafik mot Läggesta station med en turtäthet på ca 30 min. Myndigheten förespråkar gena linjesträckningar med avgångar som främjar skol- och arbetspendling och deltar gärna i framtida diskussioner kring detta. Det bör dock påpekas att en liknande struktur har prövats i området tidigare som på grund av lågt resande inte gav önskat resultat. Det är därför viktigt att behovet av shuttletrafik utreds närmare för att säkerställa att projektet kommer få genomslag och är ekonomiskt försvarbart.

Myndigheten föreslår att standarden på de befintliga busshållplatserna inom planområdet ses över i samband med övrig utveckling inom området. Översiktsplanens vision bör vara att öka andelen tillgänglighetsanpassade hållplatser.

Bra synpunkt. Vidarebefordras till berörda enheter.

Handlingen har omarbetats, shuttletrafikansatsen har utgått och ersatts med förslag på rundslinga.

FÖP-en behandlar inte ställningstaganden som är kommunövergripande. Dock kommer trafikplanerna omarbetas vilka är mer detaljerade och anger lokala satsningar. Synpunkten vidarebefordras till beörd enhet.

Svenska kraftnät

1 Nuläge

Inom aktuellt planområde har Svenska kraftnät en 400 kV-ledning tillhörande det svenska stamnätet för el.

2 Svenska kraftnäts magnetfältspolicy

Svenska kraftnät följer de försiktighetsprinciper som Strålsäkerhetsmyndigheten tillsammans med Arbetsmiljöverket, Boverket, Elsäkerhetsverket och Socialstyrelsen, rekommenderar. Svenska kraftnäts tillämpning av ovannämnda myndigheters rekommendationer har resulterat i en policy för magnetfältsnivåer. Vid all nyprojektering av 220 kV- och 400 kV-växelströmsledningar i det svenska stamnätet tillämpar Svenska kraftnät en magnetfältspolicy som innebär att vi utgår från 0,4 mikrotlesla som högsta magnetfältsnivå vid bostäder eller där människor vistas varaktigt. För befintliga ledningar tillämpar Svenska kraftnät 4,0 mikrotlesla som riktlinje för högsta magnetfältsnivå. Åtgärder kan övervägas att genomföras på platser där människor varaktigt exponeras för magnetfält som väsentligt avviker från 4,0 mikrotlesla. En förutsättning är att kostnaderna och konsekvenserna i övrigt är rimliga. Mer information om Svenska kraftnät och magnetfält finns på vår hemsida, svk.se.

3 Slutsats

Svenska kraftnät har ledningsrätt för kraftledningarna som är av betydelse för rikets elförsörjning. Ledningsrätten innebär att åtgärder som på något sätt inskränker Svenska kraftnäts verksamhet, inte får vidtas på fastighet som belastas av ledningsrätten. Svenska kraftnät önskar att Strängnäs kommun tar motsvarande hänsyn vid planering av ny bebyggelse invid befintliga stamnätsledningar som Svenska kraftnät gör vid byggnation av nya ledningar. För att säkerställa att Svenska kraftnäts magnetfältspolicy uppfylls ska ny bebyggelse där människor vistas varaktigt placeras minst 130 meter från en 400 kV -ledning. Detta avstånd är baserat på maximerat årsmedelströmvärde och är att anse som en rekommendation till beslutande myndighet. För avstånd utifrån en lednings faktiska årsmedelströmvärde krävs en Magnetfältberäkning. Svenska kraftnät utför beräkningar för sina egna ledningar utifrån magnetfältspolicyn, det vill säga 0A mikrotlesla.

Information har införts att gällande föreskrifter skall efterlevas

Ur ett elsäkerhetsperspektiv regleras avståndet mellan kraftledningar och olika verksamheter i Elsäkerhetsverkets föreskrifter ELSÄK-FS 2008:1 med ändring ELSÄK-FS 2010:1. Invid en kraftledning sker en elektrostatisk uppladdning av föremål och personer som uppehåller sig i luftledningens närhet. Därför rekommenderar Svenska kraftnät att alla metalliska byggnadsdelar som är exponerade för kraftledningens elektromagnetiska fält ska skyddsjordas inom ett område av 20 meter från kraftledningens närmaste spänningssatta del.

Så länge våra rekommendationer beaktas och planering och fortsatt planering sker i samarbete med Svenska kraftnät, har vi inga invändningar mot den fördjupade översiktsplanen.

Vattenfall

Vattenfall har nätanläggningar från 0,4 kV till 24 kV för elförsörjning till hushåll och industrier, lokalt elnät, samt nätanläggningar från 24 kV till 145 kV för elförsörjning till större transformatorstationer samt stora industrier, regionalt elnät. Det lokala elnätet är till största delen utfört med markkabel medan det regionala ledningsnätet är utfört med luftledning. Vattenfall har en större transformatorstation öster om samhället Åker Styckebruk för elförsörjning inom denna del av Strängnäs kommun. Vattenfalls 145 kV ledning passerar utefter väg E20.

Vid exploatering av nya planområden och komplettering vid befintliga planområden:

- skall hänsyn tas till befintliga nätanläggningar så att nya vägområden placeras på betryggande avstånd från Vattenfalls nätanläggning detta utifrån säkerhetsområde och el säkerhetsrisk.
- skall hänsyn tas till befintliga nätanläggningar så att ny bebyggelse eller annan anläggning placeras på betryggande avstånd från Vattenfalls nätanläggning detta utifrån säkerhetsområde och elsäkerhetsrisk för att inga olyckor ska kunna inträffa.
- skall lös egendom och anläggningar invid Vattenfalls nätanläggningar placeras så att drift- och underhållsarbeten för Vattenfalls nätanläggning inte försvåras och att de inte inkräktar på de bestämmelser som finns i gällande servitut och ledningsrätter.
- skall hänsyn tas till befintliga nätanläggningar så förändring av markanvändningen eller

marknivån inte sker. Om en förändring av markanvändningen skall ske måste en överenskommelse om detta träffas med Vattenfall om detta är möjligt.

- skall hänsyn tas till att Vattenfall kan behöva ytor inom nya och förändrade exploateringsområden för nya nätanläggningar eller ombyggnad av befintliga nätanläggningar. Detta för att Vattenfall skall ha möjlighet att tillgodose framtida behov avseende elförsörjning om motverka driftstörningar. Detta gäller både för nätanläggningar med lokalnätskaraktär och nätanläggningar med regionnätskaraktär.

För övrigt gäller följande:

- Då arbete planeras invid Vattenfalls nätanläggning skall alltid Vattenfall kontaktas.
- Vid framtagning av nya och reviderade detaljplaner skall alltid samråd ske med Vattenfall för att bestämma var restriktionsområden för Vattenfalls nätanläggningar ska markeras i kommande detaljplaner.

Boende i Forsaområdet

Bakgrund och ärende

Åkers Styckebruk är ett samhälle som i motsats till samtliga närliggande områden i regionen har en negativ värdeutveckling på fastighetsmarknaden (källa: Fastighetsbyrån Strängnäs AB, Kristina Segerstedt).

Detta är ett tecken på att marknaden uppfattar Åkers som en mindre attraktiv boendemiljö och som erbjudande en lägre och sjunkande livskvalitet. Vid en snabb resa genom samhället upplever man det som ett tufsigt område. Negativa intryck får man t.ex. av själva huvudgatan, Bruksvägen, med illa skötta vägrenar, lutande belysningsstolpar, tre vingligt stängslade och ogräsbevuxna översvämningssängar, strandpromenad längs Visnaren med meterhögt ogräs mfl exempel på områden i dålig hävd.

I den FÖP/2014 som nu ligger som förslag för Åker finns många bra förslag men medför på en punkt en allvarlig försämring av möjligheterna till samhällets livskvalitet.

Det gäller området Norra Forsa (avsnitt 2.7.9), ett urgammalt kulturlandskap. Här föreslås att en dominerande del av områdets ångar bebyggs för småindustri - med dess behov av tillfartsvägar

och mark, industribyggnader, stängsel osv

Även närmast Räckstaån vill man bygga ut, ca 50 meter från närmast liggande villor i Forsa villområde på andra sidan ån. Två kartbilder ur samrådsförslaget visar olika utbredning av den tänkta bebyggelsen

Här finns idag

- betesängar
- ekbackar
- fornborgar på höjderna
- andra fornlämningar (se Fornsök . Åkers Styckebruk)
- tio åkerholmar med gamla ekar, tallar och björkar
- motionsspår (en del belyst, en annan del som ej underhålls) som funnits här sedan femtio år

Om förslaget genomförs skulle det i ett slag innebära en förstörelse av stora allmänna natur-, kultur- och hälsovärden för all framtid. Ett viktigt och för Åkersborna lättillgängligt rekreativt område skulle gå förlorat. Det står i skarp kontrast till kommunens principer om medborgarnas livskvalitet och samhällets hållbarhet.

Det bryter också helt av mot kommunens nuvarande klassning i Grönplanen: ”Område med befintliga och förväntade rekreativa värden för befolkningen, marken skall vara allemansrättsligt tillgänglig” .

Det bryter också mot

- PBL:s intentioner (2 kap, §§ 1 och 3)
- Miljöbalken 3 kap, 6 §, 4 kap 1§ och 6 kap, 12 §
- Kulturmiljölagen 1 kap, 1 §
- Riksintressen för Kulturmiljö
- Regionala intressen för kulturmiljö

Lagtexter och kartor som visar ovanstående finns i bilagor till detta brev.

Sandåsa Timber AB:s expansionsbehov och relation till närsamhället

Den aktuella marken ligger på fastigheten Forsåker som ägs av huvudägarna till sågverket Sandåsa Timber AB. I ansökan från 90-talet att bedriva själva sågverket, miljöfarlig verksamhet enligt Miljöbalken, skriver ägarna att industriområdet ej ska utvidgas utanför då gällande område.

Miljötillståndet överklagades vid etableringen av ca 35 boende i Forsa villasamhälle.

Genom åren har ett antal boende drivit klagomål om buller till bl.a. Förvaltningsrätten. Ägarna har som konsekvens vidtagit vissa tekniska åtgärder och håller sig därigenom inom ljudgränserna.

Många boende upplever ändå industribullret som alltmer konstant från ca kl 05:15 till 22:00, ibland senare, med lågfrekventa fläktljud dygnet runt, smällar från sorteringsverk, transporter dygnet runt osv. Industriområdet har, i motsats till det ovan nämnda uttalandet, gradvis utökats. Fem mindre separata marktillägg från den av sågens ägare ägda granngården Forsåker har beviljats av kommunen/Lantmäteriet. Man har sprängt bort bergssidor och -knallar, schaktat och planat, delvis asfalterat sammanlagt ca 20% utöver det ursprungliga området.

Sandåsas strategi för utvidgning har tydliga drag av ”de små stegen över en längre tid”.

Ägarna vill nu utvidga ytterligare med vad man kallar ”ett småindustriområde” på Norra Forsa.

Markanvändningsförslag för Norra Forssa (verksamheter) och södra delen av Brobyholm (bostäder) har ändrats till utvecklingsområde. Detta innebär att kommunen anser att tillräcklig förankring av föreslagen markanvändning ej föreligger för att detta skall vara genomförbart. Ytterligare utredningar och dialog krävs för att långsiktig användning skall kunna föreslås. Ett verktyg för detta kan vara ett så kallat detaljplaneprogram där viss frågor utreds på en mer detaljerad nivå än vad som FÖP:en tillåter.

Området ska knytas ihop med det befintliga sågområdet. Man vill alltså skapa ett större sammanhängande industriområde från Visnaren till landsvägen Läggesta-Åker. De västra delarna av området, längs Räckstaån ligger på ca 30-50 meters avstånd Forsa villaområde, utan något avskärmande grönområde som enligt kommunens normer skall finnas. Dessa önskemål om expansion ligger alltså till grund för beskrivningen av Norra Forsa i Samrådshandlingen för FÖP 2014 för Åker avsnitt 3.7.9.

Vi anser att företagets intressen här starkt missgynnar samhällets/Åkers intressen av ekonomisk och livskvalitetsmässig utveckling. Det står också i strid mot ovan nämnda lagars intentioner samt mot politiskt tagna beslut som gäller områdets riks- och regionala natur/kulturhistoriska intressen.

Områdets natur- och kulturhistoriska värden

En snabb kontroll på RAÄ:s söktjänst Forssök visar att området mellan landsvägen och Visnaren har ganska stort antal markeringar. Några av dem ligger på sågens nuvarande område, numera under asfalt. Den person som har störst samlade kunskaper om området är Nils-Axel Mörner, docent emeritus vid Stockholms universitet. Mörner har under 17 år forskat och undervisat i bl.a. en årlig återkommande kurs vid Mälardalens högskola, delvis förlagd till det aktuella området. Han är en av landets experter på landhöjningens naturgeografiska och kulturhistoriska historia. Områdets geologiska utveckling har genom landhöjningens årtusenden skapat förutsättningarna för transporter, jordbruk, handel och industri. Enligt Mörner är området fullkomligt unikt i Sverige, ” ... här ser man den integrerade natur- och kulturhistoria som utspelats sedan istidens slut till till våra dagar, på ett koncentrerat område - utan motsvarighet i vårt land.” För referens, Nils-Axel Mörner, mail morner@pog.nu, tel 0431-363403.

Vi har inte de kunskaper om området som skulle behövas för att argumentera eller ta fram en analys utan hänvisar till Mörner som kan kontaktas för beslutsunderlag.

Vi tror emellertid att de flesta människor vid sin dagliga promenad eller jogginggrunda intuitivt förstår områdets natur- och kulturhistoriska värden.

Områdets användning och "nytta" för närsamhället Åker idag

Några sammanfattade punkter om Norra Forsas värden för livskvalitet för Åkersborna :

- Motions-, promenad- och skidslinga etablerad sedan SO år
- Tätt beläget, mycket lättillgängligt, intill samhället med flera tillträdesstigar (två broar över Räckstaån, liten p-plats vid landsvägen mot Läggesta, från visnarhållet via Forsåker).
- Attraktiv natur
- Skapar en vacker och attraktiv infartsled till samhället

Bra synpunkter

- Ger en i Sverige ovanlig möjlighet för naturkunskapsundervisningen i den tätt intilliggande skolan
- Erbjuder en mycket fin vandrings- och lekplats för dagis, förskolor och lågstadiet
- Av kommunen idag klassat som värdefullt fritidsområde.
- Är bland geologer och naturhistoriker välkänt som del av ett mycket illustrativt område av geologisk/kulturhistorisk utveckling under lång tid.
- Gränsar till de delar av Brobyholm som klassats av kommunen som högintressant mark för framtida bostadsbyggande.

Det beslut som ska fattas får mycket långsiktiga följder och konsekvensanalysen måste vara djupgående. Här behövs en djupare analys av områdets värden än vad markägarens önskemål kan ge. De låga värderingarna i värderingsros i samrådsdokumentet sid 59 motsvarar inte alls vår bild, den bild som speglas i ovan nämnda offentliga dokument och sannolikt heller inte åkersbornas uppfattning.

Redovisning av bakomliggande motiv till värderingsrosen saknas helt.

Tyvärr har mycket få boende i Åker uppmärksammat planerna. Ingen information har satts upp på anslagstavlor eller lagts i brevlådor. De flesta blir förvånade eller bestörta när man nämner det i samtal med grannar, i motionsspåret eller i livsmedelsbutiken.

Alternativa användningar av det berörda området

Detta brev är inte platsen för konkreta detaljerade förslag, men huvudlinjer bör enligt vår åsikt vara:

- Att behålla grönområdet norr om områdets midja för samhällsnära lättillgänglig rekreation och för att bevara stora natur- och kulturhistoriska värden
- Att på längre sikt planera för sjö/vattennära bostadsbebyggelse öster om Räckstaån, ända fram till Krutbrukets damm. Att sjönära boende har en stark attraktionskraft är ingen nyhet för samhällsplanerare.
- Noggrant kartlägga befintliga möjligheter för småindustrietablering på andra ställen i kommundelen eller i kommunen.

Det kommer inte att råda någon brist på områden för småindustri i Åker. Industri kan med fördel lokaliseras till tex Krutbrukets befintliga industriområde eller vid den västra motorvägsinfarten. Enligt telefonsamtal med repr för Brobyholms Fastighets AB pågår utveckling av Krutbrukets industriområde. Kontaktperson är Åke Marhenke, ake.marhenke@pomum.se .

Motiven till värderingen finns i ett planeringsunderlag tillgängligt via kommunens hemsida, "Intressevärderingar-Åker"

Det är olyckligt om inte information om samrådet nått ut i samhället. Vi tar till oss av detta och försöker förmedla via anslagstavlor kommande utställning.

Se svar sid 35.

Spekulativa fastighetsvärderingar utförs generellt inte i samband med fysiska översiktsplaner.

Ambitionen med planförslaget är dock att möjliggöra utveckling av orten med nya attraktiva värden vilket bör medföra högre inflyttning vilket i sig påverkar priserna.

Förslag på kvalitetshöjningar bör i hög grad komma från markägare, boende och verksamma på orten för att dessa skall vara genomförbara i senare skede. Det är därför betydelsefullt med kreativa synpunkter/lösningar som de ni tidigare presenterade

Sannolikt kommer det även att finnas möjlighet för etablering på Åkers Sweden AB:s alt Åkers Styckebruk AB:s områden.

Sammanfattningsvis

Det vore ett oåterkalleligt och för Åker onödigt och mycket negativt beslut att tillåta expansion av industri tätt intill det bebyggda villasamhället, skolan samt idrotts- och fritidsområden. Ett sådant beslut skulle vara att ytterligare ge Åker en stämpel som mindre attraktiv och utvecklingsbar boendeort. De indirekta kostnaderna för det omgivande samhället skulle bli stora.

Förslaget strider mot Grönplanens samtliga fem mål, mot kommunens allmänna principer för god livskvalitet och ekonomisk utveckling, mot PBL:s och Miljöbalkens principer samt mot kommunens eget dokument om Regionala intressen för kulturmiljö.

En verklighetsbaserad helhetsbeskrivning av orsakerna till de fallande fastighetspriserna i Åkers styckebruk bör genomföras av kommunen oberoende expertis.

Med hjälp av av kommunen oberoende expertis på fysisk samhällsplanering bör förslag tas fram för att allmänt höja nivån på livskvalitet och hållbarhet i Åkers Styckebruk.

Därför bör FÖP-förslaget gällande Norra Forsa omgående skrinläggas. Sandåsa Timber AB måste söka annan mark för sin expansion. Företaget har filialer vid Forssjö bruk, Katrineholm och vid Sandåsa i Strängnäs kommun, båda lämpligt lokaliserade med tanke på omgivande samhälle. Inom kommundelen och kommunen som helhet finns god tillgång på industrimark.

Kartbilagor och utdrag ur PBL, MB och KML är bifogat yttrandet.

Mariefredspartiet

Att göra en fördjupad översiktsplan för Åkers styckebruk, två f d ”bruksorter”, ursprungen ur två verksamheter från 1500-talet, är svårt. Marken ägs av några få stora markägare varav två, Åkers Sweden och Sandåsa Timber, bedriver ytkrävande och investeringstung verksamhet. Förändringar i dessas verksamhet, nerdragningar, t o m nedläggningar/flytt, eller expansion är svåra att förutse. Planens utgångspunkt är att några större förändringar som påverkar markanvändningen inte kommer att ske. Däremot föreslår den möjlighet för en viss areell expansion av dessa. Planen föreslår ett nytt centrum. Det är inte något nytt för Åker. Området har haft centrum vid nuvarande bruksområdet, vid f d Folkets hus, vid Börsen och nu vid Lilla gallerian. Dessutom har ”Krutbruket”, som länge var ett eget samhälle, haft ett eget centrum. Planen är sålunda traditionell i det avseendet!

Markägarnas ambitioner har givetvis påverkat planen. Exploatering av delar av ”Krutbrukets” ca 300 ha stora fastighetsinnehav har diskuterats länge med flera olika ägare. På 90-talet gjordes skisser som publicerades i Länsstyrelsens bok ”Det är möjligt”. Dessa finns upplagda med arkitektens bistånd i hög upplösning på www.akerutveckling.se. Mariefredspartiet välkomnar att denna exploatering utgör en central del i planen. Då verksamheten på Åkers Krutbruk Protection idag bara utnyttjar en mindre del av det inhägnade verksamhetsområdet norr om väg 990, Läggestavägen, arbetar nu markägaren aktivt med att få till stånd en exploatering även av detta område.

En större förändring av de stora verksamheterna kommer att kräva en ny eller större revidering av fördjupningen med tillhörande revidering av den kommunövergripande planen. Detta berörs på sid 14 i huvuddokumentet men kan utvecklas. En omlokalisering av Åkers Swedens verksamhet är som anges där en sådan, men även Sandåsa Timbers.

Den förstnämnda förändringen skulle möjliggöra ny bebyggelse och utvidgning av området kring Folkets hus-området för centrumverksamhet. Det sjönära läget och närheten till kulturmiljön i bruksområdet och naturmiljön i Åkers Bergslag skulle göra Åkers styckebruk mycket attraktivt som bostadsort. Samtidigt skulle den innebära en allvarlig utarmning av näringslivet och arbetsplatser. Vi har många synpunkter. Vi tycker vi dock att planen arbetats fram på ett bra och och metodiskt sätt och innehåller många bra förslag.

Det är en svår avvägning hur mycket som skall ingå i huvudhandlingen för att denna inte skall svälla och bli för tung att ta till sig för intresserade parter. Därav valet att använda separata planeringsunderlag.

Vägar och bebyggelse har tillförts i kartor i huvudhandling.

Illustrerad karta med markägarförhållanden har tillförts planunderlaget.

Markägarnas synpunkter framgår av inlämnade synpunkter redovisade i samrådsredogörelsen. Tyvärr har endast ett fåtal inkommit med skrivelser.

Dokumentstruktur och kartor:

Strukturen är i stort sett bra upplagd med planbeskrivning, markanvändningskarta, Grönplan och MKB. Underlaget presenteras i särskilda handlingar. Den kanske viktigaste av dessa handlingar, ”Värderingar och sammanvägt ställningstagande gällande allmänna intressen”, är dock till stora delar inte något självständigt underlag utan en del av beskrivningen i huvuddokumentet av den föreslagna markanvändningen. Detta bör klargöras. Ett annat alternativ är att det som inte upprepas i huvuddokumentet förs in dit under respektive område.

Den stora markanvändningskartan och kartorna i ”Värderingar och sammanvägt ställningstagande gällande allmänna intressen”, har mycket otydliga bakgrundskartor. Det är mycket svårt att lokalisera även var större vägar går. Det gör det tidskrävande och kräver att läsaren samtidigt har andra kartor tillgängliga för att lokalisera områdena. Detta måste förbättras. Däremot är de mera detaljerade kartorna i huvuddokumentet som är lagda ovan flygfoton föredömligt tydliga. Id-beteckningarna på områdena i ”Värderingar och sammanvägt ställningstagande gällande allmänna intressen”, bör föras in på huvuddokumentets markanvändningskarta.

Metodik:

Huvuddokumentet anger att den skall visa kommunens intentioner för mark- och vattenanvändningen på 20-30 års sikt. I det nya förslaget till ÖP anges 2040. Då FÖP och ÖP skall hänga ihop bör båda dokumenten ges en likartad skrivning.

Vad vi saknar i dokumentet ”Markägarförhållanden och detaljplanelagd mark” är en karta som tillsammans med kommunens eget mindre markinnehav visar de fem största markägarnas. Dessa är Åkers Styckebruk AB med dotterbolag, Åkers Sweden AB med dotterbolag, Brobyholms fastighets AB, knutet till Åkers Krutbruk Protection AB, Sandåsa Timber AB med ledning samt Ökna Säteri och dess verksamhetsutövare.

Markägare kan också med fördel redovisas i beskrivningen av varje område i planeringsunderlaget ”Värderingar och sammanvägt ställningstagande gällande allmänna intressen”, på samma sätt som görs i detaljplanebeskrivningar.

Föreslagen markanvändning påverkas av enskilda intressen, främst markägarnas önskemål.

Den blir då ofta inte optimal för att uppfylla en långsiktig strategi för bebyggelseutveckling. Att markägare har olika avsikt och önskemål med sina innehav är helt naturligt. Planens trovärdighet och användbarhet stärks om dessa redovisas. Det kan göras i en särskild sammanställning med sammandrag av deras yttranden under olika delar av planprocessen, även de som gjorts i kontakter med planförfattarna.

Strängnäs kommuns markinnehav på Skämby gärde, SO, och Sandåsa Timber:s lednings innehav i Norra Forsa (Forsåker), NF, kan vara exempel där en anpassning av den föreslagna markanvändningen gjorts av sådana skäl.

Det finns en konflikt mellan en plans genomförbarhet och det som vore önskvärt - i Åkers fall att stärka bandet med Läggesta och Mariefred genom ny infrastruktur och bebyggelse österut. Denna konflikt bör synliggöras och diskuteras i planen. Det kan ge incitament till markbyten eller markköp som kan ge fördelar, både för markägare och ur ett samhälleligt perspektiv.

Planeringsunderlaget "Värderingar och sammanvägt ställningstagande gällande allmänna intressen":

I detta dokument har 10 olika allmänna intressen värderats i en värderos för områden som föreslås få ändrad markanvändning. Värderingarna är gjorda utifrån en delvis sammanhängande plan för utvecklingen som huvuddokumentet beskriver. Det bör tydliggöras. Den innefattar bl a ett nytt centrum vid området för f d Börsen. Värderingarna är sålunda inte gjord utifrån en isolerad bedömning av varje område för sig. Så t ex skulle Brobyholm, BH, och Fårhagen, FH, naturligtvis värderats annorlunda om järnvägsstationen i Läggesta legat i någon annanstans.

Utifrån det alternativ som föreslås med ett nytt centrum vid f d Börsenområdet, NC, och exploatering av Brobyholm och Krutbruksområdet, så delar vi i stort de värderingar som gjorts i bilagan. Vi föreslår dock en del fall ändringar.

Brobyholm, BH

Vi delar planförfattarnas uppfattning.

Fårhagen, FH

Området för bostadsbebyggelse bör reduceras till delar på större avstånd från väg 990. Däremot bör viss verksamhetsbebyggelse för mindre inte störande verksamhet vara möjlig närmast vägen. Det är en bättre lokalisering för sådan än i Norra Forsa, NF väster om vägen. Området bör i så fall delas i en västlig och en östlig del med olika markanvändning. Vi delar inte riktigt uppfattningen att "området är beroende av utbyggd infrastruktur från Brobyholm alternativt Krutbruket" och därför först bör tillkomma på längre sikt. Brobyholm bör byggas först, men detta område är ändå bättre för bebyggelse än en del områden i västra Åker - Området bör därför uppklassas i markanvändningskartan.

Forsanäs, friluftsanläggning och lantliga boenden, FH

Ett tillägg har införts att värderingen även utgår från utvecklingsstrategin i den kommunövergripande ÖP2014.

Bra synpunkt. Områdets användning kommer förmodligen behöva struktureras beroende på störningar från vägen och även den befintliga starkströmsledningen.

Kommunen önskar dock inte att denna etablering tillkommer som ensam enklav därav syftas "på längre sikt", för att visa på utbyggnadsriktning Åkers tätort-> Läggesta

Alternativet vid Forsanäs utgår ur förslaget. Förslag om friluftsanläggning fokuseras till Löta gårde och strandområdet kring tidigare badet.

Området utgår i sin helhet.

Avgränsningen framgår av markanvändningskartan samt beskrivs i text. Uppgift om förorening kompletteras.

Området bör utredas ytterligare i samverkan med verksamma på orten

(Obs, felstavat i planen). Utgångspunkten för turismen i Åkers Bergslag är idag på västra sidan av Visnaren. Där finns museum, bruksmiljö, park, iläggningsplats för kanoter och vägen mot besöksmålet Skottvång. Vi är mycket tveksamma till att flytta utgångspunkten för turismen till östra sidan av Visnaren. En sådan förflyttning skulle kräva en ny väg över näset vid Ulva. Det skulle förta en del av vildmarksupplevelsen för turisterna längs Marviken. Det finns också då en risk att attraktionerna i bruksmiljön skulle tappa besökare. Vi tror inte att detta område inom 20-30 år kan bli aktuellt för den föreslagna markanvändningen. Vi föreslår därför att det utgår. Även som område för lantliga boenden bör det utgå. Kompletterande bebyggelse kan bygglovsbehandlas enligt riktlinjerna i ÖP.

Hjälmsätter, HS

Området ligger mycket avsides och är obetydligt bebyggt. Kompletterande bebyggelse kan bygglovsbehandlas enligt riktlinjerna i ÖP. Området bör utgå.

Krutbruket, KB, Blandad stadsbebyggelse och bostäder på sikt.

Vilka områden som avses under respektive rubrik visas inte på kartan. Det bör anges att det på området finns kända markföreningar. I övrigt menar vi att området har stor potential. Flera byggnader, damm och kraftverk som visar den långvariga verksamheten utgör miljö- och kulturvärden som kan ge det stor attraktivitet både för både bostäder och mindre verksamheter.

Löta gårde, LO:

Vi tror inte gårdet inom planens tidshorisont bör ges någon ny markanvändning. Området bör därför utgå. Däremot tror vi att det finns möjligheter att i södra delen av Engelska parken, gränsande till gårdet, uppföra viss bebyggelse för besöksnäringen och kanske även några bostäder.

Stationsområdet/Lundby kärr, ST/LK

Det har framlagts ett förslag på ett näringslivsmöte i Åker att frigöra bangårdsområdet genom anläggandet av en ny ca 900 m lång järnväg. Det används idag bara en gång i veckan för växling in på Åkers Swedens spårområde. Förslaget innebär att spårinfart i stället skapas i verksamhetsområdets norra del. Bangårdsområdet skulle kunna användas för centrumutvidgning, flerbostadshus och verksamhetslokaler och också fungera som viss avskärmning mot Åkers Swedens verksamhetsområde. Förslaget presenterades i bildspelet "Ideskisser för Åker av Per Wedlin, 2011-03-22.

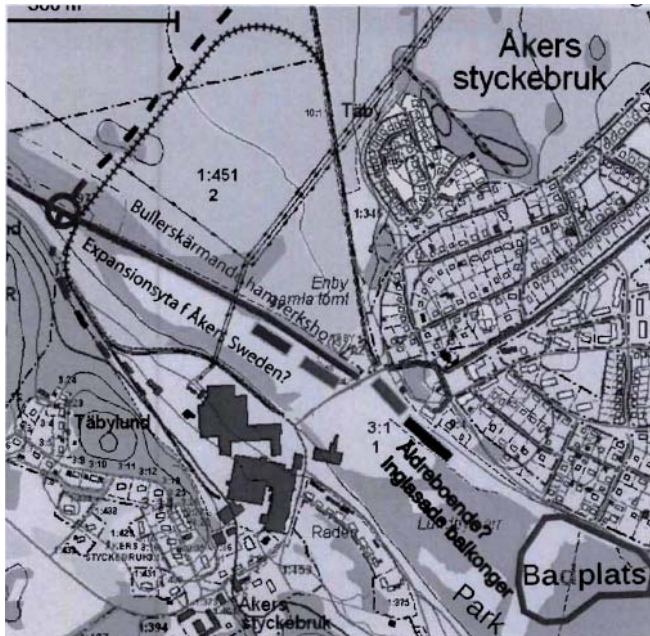
Kostnaden för detta kan dock vara svår att motivera om området överges för centrumutveckling. Däremot föreslår vi att det görs en minskning av vegetationen på dammvallen i Lundby kärrs södra sida. Då skapas siktlinjer mellan Lundbyområdet och bostadsbebyggelsen i bruksområdet. Stigen på dammvallen bör breddas till Ge-väg. Promenadvägar runt kärret kan anläggas. En del vassområden bör dock sparas för djurlivet.

En badplats och evenemangsyta kan också skapas genom en utfyllnad av Visnarens nordöstra hörn. Bilden visar ett beskuret utdrag från bildspelet.

Vi delar dock plantextens slutsats att ytterligare utredning krävs för att bestämma vilken markanvändning som lämpar sig på längre sikt.

Läggsta värdshus, L V

Vi delar värderingen av området: det är ett anslående panorama och en magnifik entre till kommunens södra del får de som färdas på E20 västerut och påbörjar nedstigningen från Mälarmården. Det f d värdshuset byggdes på 1980-talet som ersättning den några år tidigare

nedbrunna värdshusbyggnaden. Det är idag lokaler för lätt industri.

En utveckling i detta område måste göras så att landskapsbilden inte förtas. Den kända värdshusbyggnaden bör också kvarstå som en symbolbyggnad, varför nya större byggnader bör lokaliseras med visst avstånd till den. Det är också en fördel om den kan återfå sin publika funktion.

Nya centrum, NC

Under de förutsättningarna som planen är gjorda med, stöder vi helt det som anges i texten. Vi vill understryka vikten av att få till attraktiva promenadmöjligheter längs ån och en förlängning av Räckstavägen till området. Fördelen med detta visas också i bildspelet, "Ideskisser för Åker". Bl a minskar trafikflödet längs Forsavägen vilket ger möjligheter till utveckling av det attraktiva strandområdet vid Visnaren.

Norra Forsa, NF

Området är uppdelat på en västlig och östlig del delad av en dalgång mellan två berg. Den västliga delen kallas oftast Forsåker efter gårdsnamnet. Av denna del ianspråkto 2009 ca 2 hektar för utvidgning av det angränsande sågverksområdet. Det skedde året efter att Sandåsa Timbers ledning inköpt den 42 ha stora fastigheten Åkers styckebruk 2: 1. Enligt säljaren avböjde kommunen att inköpa fastigheten, trots att stora delar av den i ÖP 2002 är betecknad som tätortsnära rekreativområde. På gården drevs hästverksamhet som nu är starkt reducerad. Den oexploaterade delen av den västra delen liksom huvuddelen av den östra används för motion och friluftaktiviteter med ridstigar och elbelysta motionsspår. Området är till delar beväxt med ädellövskog. Värderingen Natur, bör vara högre än 2. Det norra berget kröns av en fornborg. Vid foten av det södra, liksom i hagarna i den västra delen finns, andra fornlämningar. Sammanvägningen anger att området bedöms kunna tillåta verksamhet av mindre störande karaktär med tanke på närhet till Brobyholmsområdet. I den föreslagna markanvändningskartan tillhörande FÖP huvuddokument är dock hela området angivet som verksamhetsområde, direkt gränsande till ett område för bostäder på sikt i norr. Ett verksamhetsområde mellan detta och naturområdet i söder riskera att skärma av naturområdet i söder så att det förlorar sin funktion. Därför menar vi att Norra Forsa inte är lämpligt för verksamhet utan när Brobyholm bebyggs får vara tätortsnära naturområde även för detta område.

Norra infarten, NI

Vi delar planförfattarnas uppfattning att området kan ha betydelse som entre. Då vi inte tror att Skämby gårde och Skämby löt är särskilt lämpliga för bebyggelse inom planperioden så bortfaller

Stora meningsskiljaktigheter har uppmärksamats i samband med samråd. Kommunen har därför ändrat markanvändningsförslaget för Norra Forssa och södra delarna av Brobyholm till utvecklingsområde för att visa att det krävs ytterligare arbetsinsatser och genomlysning av frågan om långsiktig markanvändning inom dessa områden.

dock områdets betydelse för sammanlänkning med dessa.

Norra Råcksta, NR

Området ägs av Krutr bruket. Av texten förstås att fastighetsägaren har tankar på att omlokalisera verksamheten från nuvarande lokaler vid Läggestavägen, KB till NR. Mariefredspartiet ser det som positivt. Vi tror också att området kan bli attraktivt för andra verksamhetsutövare. Det är brist på planlagd mark för verksamheter i Åker. Detta område lämpar sig mycket bättre för sådan än Norra Forsa, NF.

Texten innehåller också en mening om att utnyttja ”järnvägen för arbetspendling”. Det ger intryck av att en ny station planeras anläggas här. Det var ju också ett av de alternativ som förespråkades vid projekteringen av Svealandsbanan. Vi tror dock inte så, och föreslår att texten förtydligas.

Skämby löt, SI

Området ligger för långt bort från Läggesta och bidrar inte till strategin att stärka bandet Åker-Läggesta. Vi tror också att området har låg attraktivitet för bostadsbebyggelse. Det bör därför utgå.

Skämby gårde, SG

Huvudargumentet för bostadsbyggande här verkar vara att kommunen äger marken. Vi menar ändå, liksom för SG, att området ligger för långt bort från Läggesta och inte stärker Åkers samband dit. Ett markbyte med Krutr bruket eller Ökna, alternativt köp, för bostadsbebyggelse i KB eller delar av FR är ett bättre alternativ. Området bör nedklassas till bostadsbebyggelse på lång sikt eller helt utgå..

Stora Sundby gård, SSG

För området är utarbetat en detaljplan som då detta skrivs har varit ute på utställning. Mariefredspartiet menade då Stora Sundby-planen togs fram, att det borde vänta tills FÖP Åker var klar. Vi menade också att plangränsen för FÖP Åker skulle gått i Råckstaån, i kommundels gränsen, och inte vid E20. Läggesta bör ses som en helhet på båda sidor om E20. Vår bedömning kvarstår, men vi har, när ändå Stora Sundby tagits fram, ställt oss positiva till den trots att FÖP och detaljplanen gjorts i fel ordning. Planläget i SSG bör anges i FÖP.

Sjöängsgärdet, SiG

Vi delar i stort sett planförfattarnas uppfattning men då vi är mycket tveksamma till en turistverksamhet i Forsanäs så ser vi det inte som ett bebyggelseområde annat än för enstaka

Kommunen ser dessa områden som mer naturliga för traditionella "villa"-områden. Det bör vara en mix av upplåtelseformer i framtida planering och i resterande bostadsområden önskar kommunen i de flesta områden mer tät bebyggelseformer för att åstadkomma högre befolkningstäthet närmare Läggesta.

Utan att förlita sig på ev. överrensommelser är detta den enda marken kommunen råder över fullt ut, användningen bör därför kvarstå för bostadsändamål utan restriktionsangivelser.

Planläget uppdateras.

Forsanäs utgår och Sjöängsgärdet har reducerats.

Yttranden sammanställs enligt gängse arbetssätt. I samråds- och utställningsredogörelse.

Det krävs ett ganska stort överskott av kapacitet planerade byggrätter i ÖP kontra det förväntade behovet. ÖP:s intentioner är kommunens vilja, flertalet områden kommer förmodligen inte påbörjas/genomföras då kommunen är beroende av fastighetsägarens vilja.

Därav överkapacitet även med beredskapsfaktorn inräknad

kompletteringsbyggnader vid befintliga bostadsbyggnader. Dessa kan bygglovsprövas enligt riktlinjerna i ÖP. Området bör därför utgå.

Tegelhagen, TG

Vi delar i stort planförfattarnas uppfattning.

Akers styckebruk expansionsyta, ÅS

Det är svårt att på kartan se exakt hur nära området kommer bostadsbebyggelsen i Karslund, men en mindre utvidgning här är möjlig. Det bör dock påpekas att banvallen nu har övertagits av den samfällighetsförening som är huvudman för Lindvretenvägen. Avsikten är att flytta Lindvretenvägen till banvallen på det sätt som föreslogs i "Ideskisser för Åker". Expansionsyta skapas då österut över den nuvarande vägen. Området bör därför ges en annan utsträckning.

Huvuddokumentet

Sid 7: Meningen om att det är fastighetsägaren som slutligen bestämmer om intentionerna verkställs är bra. Stycket kan dock utvecklas. Se vårt resonemang i kommentarerna till planeringsunderlaget.

Sid 8: En särskild bilaga med yttranden i olika faser och kontakter bör sammanställas. Se också vår kommentar till planeringsunderlaget.

Sid 14: Bra. Se också vår kommentar i vår sammanfattning.

Sid 16-17: Planens horisont är 20-30 år inom vilken ca 650 bostäder uppskattas inom områdena med ny markanvändning. I MKB:n anges 700. På sidan 14 anges att med en planberedskapsfaktor på 1,5 så behövs det planeras för ca 500 bostäder till 2040. Då FÖP:ens tidshorisont inte sträcker sig längre så är vi mycket tveksamma till att rita in områden som först kan tänkas exploateras efter det. Det skapar otydlighet och risk för splittrad bebyggelse. Det är bl a av det skälet vi föreslagit att några områden skall utgå. Det framgår inte om i siffrorna är inräknade tillkommande bostäder i förtätningar. Det finns möjligheter till sådana, bl a längs Bruksvägen och i Lundbyområdet.

Områdesbeskrivningar. Se även våra kommentarer till planeringsunderlaget "Värderingar och sammanvägt ställningstagande gällande allmänna intressen".

Sid 19: Bra norm att enskilda bygglov endast bör lämnas för byggnader som ligger i direkt anslutning till befintlig bebyggelse. Kan dock förbättras språkligt.

Sid 35-38, Brobyholm: Vi samtycker i stort sett till förslaget.

Sid 39, Fårhagen: Vi menar att området bör ses tillsammans med Brobyholm och inte först på

längre sikt. Det bör finnas möjlighet till utökning åt söder och öster.

Sid 40-42,, Löta gårde: Vi menar att detta område helt skall utgå men att viss bebyggelse för besöksnäring och även bostäder kan vara möjlig på en liten del i södra delen av Engelska Parken.

Se våra tidigare kommentarer.

Sid 43-45, Forsanäs, Sjöängsgärdet, Tegelhagen, Hjärmsätter. Med undantag av Tegelhagen menar vi att områdena skall utgå. Se motivering i våra tidigare kommentarer.

Sid 46-48: Krutbruket östra och västra. Vi är positiva till bebyggelse här. Vi tror dock att en högre exploateringsgrad bör eftersträvas, även i den östra delen.

Sid 49-50, stationsområdet och Lundby kärr: Se våra kommentarer till planeringsunderlaget.

Sid 51-52, Läggesta värdshus. Se våra kommentarer till planeringsunderlaget. Att siktlinjen mot Läggesta värdshus lämnas fri ser vi som viktigt.

Sid 53-58, Nya centrum:

Se även våra kommentarer till planeringsunderlaget. Vi är mycket positiva till denna utveckling och ny väg och bebyggelse söderut som möter "Nya Forsa". Vi vill dock inte nu ta ställning till olika utformningsalternativ.

En ny bro över Räckstaån som möter den befintliga Forsåkersvägen bör utredas. Den ger en rakare förbindelse mellan väg 910 och Forsa än den som är inskissad vid Nya centrum men kan naturligtvis inte ersätta den. Anläggningskostnaderna för en sådan förbindelse är lägre då vägen i stort sett redan finns. Hänsyn måste dock tas till de bostadshus som finns på Forsåkerssidan. En sådan förbindelse skulle stärka den äldre bebyggelsens förbindelse med Läggesta.

Det bör också påpekas att en förbindelse har sedan åtminstone 1600-talet funnits över dammen vid Räckstaåns utlopp. Vägen över den gick via Forsåker västerut. Den stängslades dock in 2009 och ersattes med en stig närmare Räckstaån. Denna väg skulle annars ha kunnat ha breddats och tjänat som den nya förbindelse som nu diskuteras.

Sid 59-61, Norra Forsa: Vi anser inte att detta område skall användas för verksamheter utan kvarstå för tätortsnära rekreation till de delar som inte redan är ianspråktagna för sågverksändamål.

62-64, Norra infarten och Norra Räcksta: Vi ser positivt på detta, men vill i nuläget inte lämna några synpunkter på detaljerna. Se våra kommentarer till planeringsunderlaget.

Sid 65-67, Skämby gårde och Skämby löt: Oaktat tidigare planer och markinköp ser vi inte dessa områden som rätt placerade i en strategi att stärka Åkers koppling till Läggesta. Se våra kommentarer till planeringsunderlaget.

Sid 68-69, Stora Sundby: Bör uppdateras. Se våra kommentarer till planeringsunderlaget.

Sid 70-71, Åkers styckebruk expansionsyta: Bör uppdateras och ändras. Se våra kommentarer till planeringsunderlaget.

Synpunkter kan relateras till tidigare besvaranden.

Kommunen anser att det framtagna stads- och kulturmiljöprogrammet är grundande för vad som kan tillkomma i befintlig bebyggelsestruktur

Sid 72, Riktlinjer kompletteringar i befintlig bebyggelsestruktur: Avsnittet bör utvecklas. Det finns goda möjligheter till förtätningar längs Bruksvägen och i Lundbyområdet, även om de bebyggelsehistoriska värdena då till viss del förloras. Bruksvägen (Trafikverkets) uppfattas idag som ödslig.

Sid 76, infrastruktur: Här nämns alternativet med en ny bro vid f d "Ridhuset". Det är riktigt att den i huvudsak kommer att försörja befintlig bebyggelse och vara svår att motivera för ny. Förbindelsen är ett alternativ som bör utredas. Se även vår kommentar till sid 53-58, Nya centrum. Vi tror inte att en förlängd Räckstaväg behöver innebära några förhöjda risknivåer för skolbarnen. Staket finns idag mellan skolan och ån. Detta staket kan flyttas närmare skolan och vägen anläggas på andra sidan. Trafikflödet blir också betydligt lägre än förbi många andra skolor i kommunen. Fler möjligheter till förflyttningar måste skapas så att Åker blir rundare och isoleringar mellan områden bryts.

Vi ser det som naturligt att den i en tidigare fördjupning skisserad "norra förbindelsen" väster om samhället utgår.

Grönplanen

är en förtjänstfull beskrivning av områdets natur-, och rekreationsvärden och hur de kan tillgängliggöras. Dessa måste vägas mot exploateringarna som föreslås i huvuddokumentet. MKB. Denna är omfattande och måste revideras tillsammans med huvuddokumentet till nästa version.

Avslutande kommentar

Ett samhälles utveckling drivs till stor del underifrån. Åkers styckebruks befolkning har minskat sedan toppåret 1990. Det är allvarligt, liksom att fastighetspriserna inte har hängt med dem i andra kommuner. Man kan fundera på om inte ett större projekt "Nystart Åker" skulle kunna vända utvecklingen. Det skulle vara till fördel även för hela Strängnäs kommun.

Åkers styckebruk och dess omgivning har kvalitéer som inte finns i de andra kommunerna. Ett sådant projekt kan bli nödvändigt för att skapa den efterfrågan som behövs för att nu äntligen realisera Brobyholm och de med denna sammanhängande planerna.

Bra synpunkt. Ett projekt mer inriktat på genomförande och med en tilldelad budget skulle vara behövligt för Åkers styckebruk.

Telia sonera / Skanova

Skanova är den ledande leverantören av nätkapacitet till teleoperatörer för dagens och framtidens slutkundstjänster i Sverige. Skanovas målbild är en effektiv telekommarknad, präglad av öppenhet, konkurrens och minsta möjliga detaljreglering. Vi vill att så många som möjligt ska få ta del av de möjligheter - i form av tjänster - som en modern infrastruktur ger. En sådan marknad gynnar alla parter - grossister, operatörer och slutkunder.

Strängnäs tillhör en av de kommuner i landet som Skanova ser som intressant att prioritera vid en satsning med fiberinfrastruktur, som möjliggör bredband till medborgare och näringsliv.

Skanova önskar i ett tidigt skede medverka i planarbetet, det vill säga när detaljplanarbete påbörjas, för att få med befintliga ledningar i planeringsunderlaget. På så sätt kan oförutsedda hinder i planeringen som berör Skanovas nät undvikas för att få en smidigare och snabbare planprocess.

För utbyggnad och ledningssamordning kontakta Skanovas förvaltare

Andrea Berglund på telefon 08-504 53 689 eller via mail

Andrea.berglund@skanova.se

Sandåsa Timber (Forssa sågverk)

Undertecknade, Peter och Anders Gyllengahm, önskar lämna synpunkter, dels som ägare till de sammanhängande fastigheterna Åkers Styckebruk 2:1 och 2:3, (Forsåkers Gård), samt dels som ägare till Sandåsa Timber AB, som bedriver sågverksamhet på den av bolaget ägda angränsande fastigheten Åkers Styckebruk 1:32, (Sågverket Forssa) att beakta i arbetet med den fördjupade översiktsplanen.

Sågverket med fastigheten Åkers Styckebruk 1:32, köptes år 1987 av konkursförvaltare, efter tidigare ägares konkurs. En mycket positiv utveckling av verksamheten har skett efter vårt övertagande och företaget har byggt upp ett stort förtroende och är väl förankrade hos både kunder och leverantörer av råvara. Våra anläggningar är idag mycket moderna och effektiva som följd av de stora investeringar som skett under de senaste åren. Företaget är en ledande leverantör i

Mälardalen av förädlade trävaror.

Verksamheten består dels av sågning vid Forssa i Åkers Styckebruk och dels träförädling i Sandåsa, Strängnäs. Företaget har för närvarande cirka 75 anställda, samt ytterligare ett stort antal anlitade företag och entreprenörer. Företagets försäljning sker till cirka 75 % av förädlade trävaror främst i Stockholms och Mälardalsområdet. Av sågproduktionen exporteras cirka 25 %. Främsta marknaderna är Mellan Östern och Nordafrika.

Forsåkers Gård, köptes år 2008 av oss, Anders och Peter Gyllengahm. Ett starkt motiv till detta köp var att trygga företagets fortsatta verksamhet. Med köpet av Forsåkers Gård kunde vi säkerställa att ingen exploatering för bostäder skulle kunna ske på fastigheten i närheten av sågområdet.

Bostadsbyggnation i sågens närhet på Forsåker skulle innebära avsevärda svårigheter för den fortsatta sågverksamheten.

Sågverksverksamhet innebär mycket hantering med truckar och lastmaskiner av timmer och produkter. Ofrånkomligt uppstår en del buller av denna hantering. Denna olägenhet motverkas dels genom olika avskärmningar och bullerdämpande åtgärder, och som ytterligare åtgärder förlägger vi de olika verksamheterna där det ger upphov till de minsta störningarna för de boende.

Den nuvarande verksamheten på Forsåkers Gård, är hästverksamhet som drivs av arrendator.

Åkermarken utnyttjas för bete och vall. Bostäderna är bebodda, med personer som dels har anknytning till hästverksamheten, och dels av personer med anknytningen till ägarfamiljen och sågen. Ekonomibygnader som inte utnyttjas för hästverksamheten eller gårdsverksamheten uthyrs. Sågverket hyr ett tält för lagring av reservdelar och förnödenheter.

Ett upplag för biobränsle och rundvirke på fastigheten Åkers Styckebruk 2:1, arrenderas av sågen. Upplagets syfte är att säkerställa bränsle av rätt kvalitet under den årstid då fjärrvärmebehovet är högt.

Sågen har ett långvarigt samarbete med SEVAB, för fjärrvärmeleverans i Åkers Styckebruk.

Nu har detta utvecklats ytterligare genom de transitedningar för värme som byggts av SEVAB till Mariefred och Strängnäs. leveranserna av värme från sågen har ökat markant efter sammankopplingen av alla fjärrvärmenät.

I arbetet med den Fördjupade Översiktsplanen, måste hänsyn tas till att säkerställa den verksamhet som företaget bedriver på Åkers Styckebruk 1:32 och avser att bedriva vidare.

Det är viktigt att beaktande tas till Boverkets och Naturvårdsverkets publikation ”Bättre plats för arbete”, och att kommunen ser till att det inte planeras för bostadsbyggande i sågens närområde.

Hänsyn måste även tas till Väg 990 som begränsar ett bostadsbyggande ur bullersynpunkt.

En annan begränsande faktor är den högspänningsledning som löper inom den östra delen av

Forsåkers Gård.

Vår önskan är att Åkers Styckebruk utvecklas positivt och vi vill av den anledningen istället komma med utvecklande förslag till verksamheter passande Forsåker. Verksamheter som kan bidra till utvecklandet av orten och kan kombineras med sågverkets verksamhet vilket också kan ge förutsättningar för utveckling av vårt företag.

Marken i vår ägo lämpar sig mycket bra som industrimark. Handel och liknande verksamheter drar nytta av områdets goda kommunikationsmöjligheter, med anslutning via Väg 990, till motorväg vid läggesta och järnvägstationen. Även närheten till sågverksverksamheten är en tillgång för verksamheter som kan ge stora synergieffekter.

Exempel på lämpliga verksamheter är, träförädling, trämanufaktur, förädling av bioenergi, lagerverksamhet. Annan möjlig och lämplig verksamhet kan vara växthus, som kan utnyttja lågvärdig energi i form av spillvärme från sågens virkestorkar, energi som idag inte kan nyttiggöras.

Gemensamt för de uppräknade möjliga framtida verksamheterna är att de har koppling till de Gröna Nätverken och att de arbetar med förnyelsebar råvara.

Handelsändamål eller liknande kan också vara exempel på lämplig användning, gärna av produkter som alstras av verksamheter på platsen, till exempel, trä och bygghandel.

Våra förslag kan alla medföra flera arbetsplatser.

Detta är något som starkast bidrar till utvecklingen av ett levande Åkers Styckebruk.

Komplettering inkommen efter möte med markägare och verksamhetsdrivare 18 aug 2015:

Undertecknade, Peter och Anders Gyllengahm, har tidigare i brev daterat 2011-08-10 lämnat synpunkter, vilka även bifogas med denna skrivelse och som vi anser måste beaktas i planarbetet.

Synpunkter på samrådshandlingar FÖP 2014 04 07.

Samt uppdatering av delar av vår skrivelse 2011-08-10.

Vi har i skrivelsen beskrivit vår sågverks och träförädlingsverksamhet.

Under tiden från 2008 kan tilläggas att företagets positiva utveckling har fortsatt i stark takt.

Sågverket i Åkers Styckebruk har utvecklats och har befast sin ställning som huvudanläggning för vår trävaruproduktion.

Sedan oktober 2012 ingår även i koncernen, sågverket med pelletsfabrik i Forssjö Bruk,

Katrineholm, dessa delar är komplement till vår verksamhet i Åkers Styckebruk och Sandåsa.

Utvecklingen av sågverket i Åkers Styckebruk har möjliggjort en likartad positiv utveckling av vår förädlingsverksamhet i Sandåsa, Strängnäs.

Ett kompletterande avsnitt om befintligt näringsliv på orten har tillförts.

Tyngre mer störande industrimark kan dock inte anses aktuellt utefter nuvarande 990, detta område är av vikt för tätortens utbredning österut mot Läggesta station. Däremot har kommunen föreslagit andra lägen som inte har samma störningspåverkan mot eventuella framtida bostadsetableringar.

För mindre störande näringar som inte påverkar bostadsetableringar i lika hög grad bör det dock finnas möjligheter även längs 990. I samrådsförslaget var sådan mark placerad intill sågverksområdet för att möjliggöra "biverksamheter" med exempelvis vidare träförädling/försäljning. Den planerade markanvändningen visade sig innebära många meningsskiljaktigheter mellan er som verksamhetsbedrivare, boende på orten och politiker.

Kommunen har därför valt att ändra användning för området Norra Forssa och södra delarna av Brobyholm till att utgöra utvecklingsområde vilket visar att det krävs mer djupgående utredningar och konsekvensanalyser innan långsiktig markanvändning kan föreslås. Detta blir aktuellt när ni som markägare vill pröva ändrad markanvändning inom området.

Sandåsa Timber med sågverket i Åkers Styckebruk anses i dag tillhöra toppskiktet av sågverks och träförädlingsföretag i Sverige, både vad gäller teknik och produkter.

Antalet anställda inom Sandåsakoncernen har sedan 2008 ökat med närmare 50 % till att idag omfatta över 110 anställda, utöver detta antal så sysselsättes ett stort antal underentreprenörer.

Sandåsa Timber AB är idag det enda större sågverks och träförädlingsföretaget inom Södermanlands och Stockholms Län, Södra Uppland, Norra delarna av Östergötland, Östra Närke, och sydvästliga Västmanland.

Vi förutser att den positiva utvecklingen kan fortsätta.

En viktig förutsättning för verksamheten är att det tas hänsyn till vår verksamhet i upprättandet av ny översiktsplan.

I samrådshandling 2014 04 07, anser vi att näringsliv med producerande företag och tillgång till arbetstillfällen i Åkers Styckebruk behandlas mycket summariskt.

Vi saknar beskrivning hur nuvarande verksamheter ska kunna ges möjligheter till utveckling och skapa flera arbetstillfällen.

Planens inriktning måste bygga på den själ och kultur som finns på orten, där det finns ett levande näringsliv med arbetsplatser och boende.

Finns inte industrin levande i Bruksorten Åkers Styckebruk, torde både turismsatsningar och satsningar på boende få betydligt svårare än om det finns ett levande samhälle med ett diversifierat näringsliv. Samhällen med döda industrier är ej lockande för vare sig turister eller att bosätta sig i.

I samrådshandling sid 59 beskrivs Norra Forssa.

Vi vill här framföra att vi anser att Norra Forssa skall omfatta hela området, som är beläget på vår fastighet, den del som nu finns upptagen under Broby södra delen ska ingå i den del som benämns Norra Forssa.

Vi framhåller att området Norra Forssa samt södra delen av Broby som ligger på Forsåker, (Åkers Styckebruk 2:1 och 2:3), skall det anges ändamål verksamheter utan att begränsa i översiktsplanen vilken typ.

Sidan 59 i samrådshandling, rubrik Förutsättningar:

Formuleringen i detta stycke är mycket olycklig och ifrågasättande av vår verksamhet huruvida den kommer att kvarstå i framtiden.

Vi kräver att ingen ny bebyggelse eller verksamhet förlägges så att förutsättningarna för sågverkets verksamhet försämras.

Sidan 60 beskriver förslag till väganslutning till Brobyholm, den indikerade sträckning motsätter vi oss

helt, den sträckning omöjliggör ett framtida utvecklande av området.

Vidare skulle det inte vara möjligt att kunna behålla det populära elljusspåret med den föreslagna vägsträckningen.

Vi föreslår som alternativ att vägsträckningen får ett läge i norra gränsen för att få en egen anslutning till väg 990.

Sidan 75 Kollektivtrafik, vi önskar att det även beaktas möjligheten för sågverkets personal att åka kollektivt, idag nyttjas knappt kollektivtrafik alls av vår personal eftersom tillgängligheten är så dålig.

Sidan 76 Bilgator. Citat ”Det optimala alternativet vare att möjliggöra en förlängning av Forssavägen mot väg 990. Detta förutsätter dock tillgänglighet till vägområde genom Farssa Sågs verksamhetsområde, vilket idag inte anses sam genomfärbart. på sikt kan dock frågan komma att aktualiseras. ”

Detta yttrande ställer vi oss verkligen frågande till och på vilka grunder det spekuleras, det är synnerligen otrevligt att återkommande i samrådshandlingen utsätts för denna typ av ogrundade antaganden som att sågverket antages ska upphöra med verksamheten.

Sidan 77, Fjärrvärme, vi har tidigare beskrivit vår fjärrvärmeproduktion, att sågverkets anläggning har en nyckelroll i hela Sevabs fjärrvärmenät, samt att knutpunkten för värmedistributionen till kommunens östra delar finns på sågområdet.

Av detta faktum nämns inget i samrådshandlingen.

I samrådshandling Grön plan karta 4, Landskapsbild är sågverksområdet utpekade som område Oattraktiv landskapsbild.

Då sågverket är ensamt utpekade som sådant så ställer vi oss kritiska till detta och önskar en motivering till detta subjektiva påstående, är det baserat på specifikt vår verksamhet eller är det så att alla sågverk i landet är kategoriserade som oattraktiva?

Vi anser detta som ett subjektivt tyckande till ett påhopp på en verksamhet som bedrivs på ett naturnära vis och nyttjar en förnyelsebar råvara där alla delar kommer till nyttjande vid producerande av det mest klimatsmarta byggmaterialet som finns, nämligen trä!

Samrådshandling Miljökonsekvensbeskrivning 2014-04-07.

Sidan 6, Förutsättningar 4.1 Citat ”I tätorten ligger även Forsa Sågverk”

Ett påstående som rätteligen korrigeras till, Gränsande till tätorten ....

Det skall framhållas att det är tätorten vuxit närmare sågverket.

På karta från 1897 finns sågverket utmärkt, medan det inte fanns nämnvärd bebyggelse.

Denna utveckling med bostadsbebyggelse som tränger närmare och närmare kan ej fortsätta om sågverket ska kunna fortsätta sin verksamhet och även utvecklas vidare.

Förhoppningsvis medför ett utökat underlag bättre möjligheter för kollektivtrafiken i framtiden.

Intentionen utgår inte från verksamhetens upphörande utan mer hur marken disponeras av sågverksamheten. Är det av samma betydelse att ligga nära vatten för sågverket i framtiden är frågan.

Handlingen har kompletterats med uppgifter om fjärrvärmepanna och verksamhetens leveranser.

Anledningen till benämningen oattraktiv landskapsbild är att industriella strukturer i vissa sammanhang kan verka visuellt störande, oavsett vad den faktiska verksamheten går ut på. Då sågverkets påverkan på landskapsbilden kan anses mindre än övriga utpekade strukturer i kategorin görs en ändring i grönplanen.

Ändring införd i miljökonsekvensbeskrivning

Kort beskrivning av betydande verksamheter på orten har tillförts i eget avsnitt.

Sidan 30, Beskrivning av nuläge, faktaunderlag dåligt beträffande sågverkets verksamhet, Vid sågverket i Åkers Styckebruk sågas timmer till plank och bräder, de vidareförädlas i Sandåsa Strängnäs. Det ska betonas att ingen tryckimpregnering eller grundmålning av panel sker på sågverket i Åkers Styckebruk.

I beskrivning saknas att sågverkets biprodukter som spån och bark till stor del vidareförädlas i den egna panncentralen till värme som levereras till Sevabs fjärrvärmenät.

Detta innebär en stor besparing för miljön genom inbesparingar av lastbilstransporter.

Skyddsavstånd 500 meter till vår verksamhet anser vi vara ett minimum, men vi har i nuläget bostäder belägna inom mindre avstånd, som vi har anpassat verksamheten efter, därför är det av vikt att det i andra nu mindre känsliga riktningar inte i framtiden tillåts bebyggelse som kan inkräkta på skyddsavståndet.

I övrigt så hänvisar vi till vår skrivelse från 2011 08 11, som inte verkar ha använts som faktaunderlag i arbetet med den fördjupade översiktsplanen, vi bifogar denna så att den ånyo kan användas tillsammans med denna skrivelse.

Vi tackar för den inbjudan till möte den 18 augusti som vi deltog i.

Vi framförde då också en synpunkt att information inte gått ut till markägare om det nya planförslaget, vi var kritiska då vi medverkat tidigare på möten och insänt skriftliga synpunkter redan år 2011.

I det fortsatta arbetet med den fördjupade översiktsplanen begär vi att fortsättningsvis få en löpande information.

Naturskyddsföreningen Strängnäs

Naturskyddsföreningen finner de båda dokumenten vara väl genomarbetade och disponerade med övergripande hänsynstagande till natur- och miljömål som i huvudsak överensstämmer med föreningens uppfattning. På några punkter vill vi emellertid föreslå ändrad hantering i den fortsatta handläggningen samt ändrade skrivningar enligt nedan.

Fördjupade översiktsplanen

Avsnitt 3.4 Mark- och vattenanvändningskarta, sid 22. Restriktionsområden mot tillkommande bebyggelse bör kompletteras med ytterligare ett sådant avseende "Områden av stor ekologisk betydelse". För att uppfylla de nationella miljömålen vad gäller bevarande och utveckling av den biologiska mångfalden samt bevarande av särskilt skyddsvärd natur bör i den fördjupade översiktsplanen kunna anges vilka områden som helt bör undantas från bebyggelse eller annan störande påverkan.

Med utgångspunkt från Karta 2 i Grönplanen föreslår vi att den av föreningen vid flera tillfällen föreslagna modellen för bebyggelseplanering med naturhänsyn skulle tillämpas (se föreningens skrivelse "Synpunkter från Naturskyddsförening Strängnäs på kommunens förslag till Översiktsplan 2014, vilket vad gäller den aktuella fördjupade översiktsplanen skulle kunna ske i föreningens egen regi enligt följande:

1. Tillsättande av en arbetsgrupp med representanter från Kommunen, Naturskyddsföreningen och Länsstyrelsen.
2. Planeringsmöte i syfte att erhålla underlag för arbetsgruppens besiktning av sådana områden som kan tänkas vara av stor ekologisk betydelse. Karta 2 i Grönplanen utgör en viktig del av planeringsunderlaget.
3. Besiktning av de terrängavsnitt som framkommit som extra intressanta vid planeringsmötet.
4. Upprättande av besiktningsprotokoll med angivande av dels områden beträffande vilka enighet föreligger bland arbetsgruppens representanter dels sådana områden där oenighet föreligger med angivande av respektive representanters åsikter.
5. Naturskyddsföreningen upprättar förslag till eventuella kompletterande naturinventeringar avseende sådana terrängavsnitt där olika uppfattning om skyddsbehovet föreligger.

Föreslaget restriktionsområdet är tillfört området för Bondkroken med tillflöde från krutbruket + viss sträckning av Lakertorsån. Även ett mindre våtmarksområde öster om kulberget är avsatt.

Vi kommer senare under hösten kalla er till möte med vår kommunekolog för diskussioner om denna modell.

Områdesinriktade samtal kan ingå som del av kommande möte.

Markanvändningsförslag kring Laketorpsån har dock utgått och mark för den tilltänkta friluftsanläggningen vid Löta gårde har reducerats.

Etableringen vid Stora Sundby gård ligger dessvärre processmässigt för FÖP Åker så där finns inte samma påverkansgrad i denna handling

Grönplanen behandlar och tillgodoser de naturvårdsintressen som finns inom planområdet och det är olyckligt att formuleringen i inledningen kan tolkas på annat sätt. Texten ändras därför så att det tydligare framgår att fokusförskjutningen inte innebär att naturvårdsintressen eftersätts, utan att användnings- och stadsbyggnadsaspekter hos grönstrukturen också behandlas, i enlighet med Grönplan del A.

Avsnitt 3. 7 Områdesbeskrivningar, sid 33 - 71.

För samtliga behandlade områden planeras bebyggelse eller verksamheter i större eller mindre omfattning. Mot denna bakgrund känns det angeläget att inom varje sådant område på en översiktlig nivå fatta beslut om vilka delområden som kan vara lämpliga för bebyggelse eller annan verksamhet respektive vilka områden som av biologiska skäl bör undantas från sådana aktiviteter.

I avvaktan på besiktning och områdesklassificering enligt den ovan föreslagna modellen vill vi i nuläget avstå från att komma med kommentarer gällande dessa frågor för de aktuella områdena. Vi har i övrigt inget att anmärka på den översiktliga planeringen av dessa områden.

Vi vill däremot redan nu avisera att inom i synnerhet följande områden måste särskilt stor hänsyn tas till den biologiska mångfalden och övriga höga naturvärden:

- Räcksta å (kan bl.a. beröras av nationellt åtgärdsprogram för flodnejonöga och asp, goda möjligheter till förbättrat vattenflöde genom t.ex. dammar och ändrad åfåra)
- Bondkroken (strandängar och våtmarker)
- Grusvägen mellan Adalskvarn och Åkersborg (bl.a. biotop med förekomst av fetörtsblåvinge som kräver skyddszon)
- Laketorpsån med omgivande strandskog (nyckelbiotop)
- Stora Sundby gård (stora kärnvärden i naturområdet, vilket medför behov av förnyad översyn av byggplanerna)
- Löta gårde (värdefull ängs- och åkermark som bör skyddas)

Riktlinjerna beträffande ekosystemtjänster bör enligt vår mening konkretiseras i respektive områdesbeskrivning.

Grönplanen

Avsnitt Inledning, sid 7.

Naturskyddsföreningen finner inte fokusförskjutningen från naturvårdsfrågor till frågor rörande rekreation och fritidsaktiviteter förenlig med de nationella målen på detta område och ej heller med kommunens övergripande Grönplan.

För att säkerställa att både naturvårdsintressena och rekreationsintressena blir tillgodosedda på bästa sätt finner vi återigen att även detta med fördel hanteras inom ramen för vårt förslag ovan gällande bebyggelseplanering med naturhänsyn, utan att någon fokusförskjutning behöver vidtas.

Åkers hembygdsförening

1. 3.7.1 Brobyholm (BH)

Hembygdsföreningen anser det olämpligt att planera bostäder på den södra delen av området. Detta är ett mycket utnyttjat rekreationsområde och befintliga löpspår har en naturlig anknytning till Sportcentrum och skola. Fornborgsområdet, Fårhagen väster Läggestavägen och det öppna området mellan dessa utgör ett bra och sammanhängande område för fritids- och träningsaktiviteter. Tillsammans med fornborgarna utgör detta ett område som är av särskilt intresse. Det på skissen angivna norra området (Broby och Kvarnberga) ses däremot som lämpliga områden för bebyggelse.

2. 3.7.3 Löta Gärde och Forsanäs (LG och FN)

Dessa båda områden anges som möjliga för camping/stugby. Åkers hembygdsförening anser att det bara finns ett alternativ, en camping/stugby i trakterna av Löta Görde. Detta område (Löta Gärde/Visnarens västra stran) förordas därför att:

- Inkörspport till Åkers Bergslag med alla dess besöksmål av olika slag
- Badplats redan finns vid Talludde
- Närhet till befintliga löpspår
- Närhet till två vandringsleder (Stångångsleden och Marviksleden)
- Ligger bra till för de som besöker Åkers Bergslag för fiske
- Nära till kanotuthyrning
- Åkers centrum blir naturlig plats för handel med mera
- Närhet till museum, Engelska parken, Mörtsjö ringmur m fl intressanta platser
- Oftast nära till ÅIF Orienterings TRIM-orienteringar
- Åkers Bergslag lyfts i FÖP och flera andra handlingar fram som ett rekreationsområde och det är även klassat som ett område av riksintresse, därmed synes det vara naturligt att camping-/stugbyn läggs vid inkörspporten till Åkers Bergslag.
- Ligger väl med tankarna kring Lundby kärr och Stationsområdet (3.7.6)

En camping-/ stugby vid Forsanäs skulle inte bara sakna ovanstående fördelar utan skulle även göra det naturligare att göra sina inköp i Läggetsa eller Mariefred i stället för i Åker. Vad Åker har att erbjuda i form av handel, kultur och rekreation skulle inte alls bli tydligt.

Med anledning av de motstridiga synpunkter som inkommit vad gäller markanvändningsförslag för Norra Forssa och södra delarna av Brobyholm så har kommunen ändrat dessa till att utgöra ett utvecklingsområde, vilket innebär att vi i denna handling inte tar något långsiktigt ställningstagande till specifik markanvändning i dessa område. Ställningstagande vad marken skall användas till bör utredas och samverkas på ett mer djupgående sätt än vad som FÖP Åker möjliggör, exempelvis i ett detaljplaneprogram

Friluftsanläggningen koncentreras till Löta gärde enligt förslag. Dock reduceras ytan något pga befintliga naturvärden

3. 3.7.6 Stationsområdet och Lundby Kärr (ST /LK)

Området anges som utredningsområde varför vi i detta skede endast kort berör två aspekter som vi anser måste finnas med. Dels möjligheterna att på sikt kanske kunna skapa ”inkörporten” till Åkers Bergslag om man kan ge bruksområdet andra ytor för sina behov och dels Lundby Kärrs betydelse som fågelområde. Fågelområdet måste behållas, det ger även en inblick i historien med Bergaåns reglering med mera.

4. 3.7.8 Nya Centrum (NC)

En utveckling i detta område för att skapa ett centrum i kombination med väg från Forssaområdet till detta centrum uppfattar vi som positivt. Inte minst har en väg från Forssa norr ut förbi skolan länge efterfrågats.

Vid bebyggelse öster Råckstaån behöver dock stor hänsyn tas till att detta är ett mycket utnyttjat rekreationsområde och att löpspårerna här har en naturlig anknytning till Sportcentrum och skola. Se punkt 1 ovan. En väg över Råckstaån och väster ut med anslutning till Läggestavägen torde vara nödvändig för att på sikt skapa ett riktigt centrum men denna väg måste då byggas så att rekreationsområdet med löpspår och skidspår inte förstörs.

5. 3.7.9 Norra Forssa (NF)

Bebyggelse norr vägen mot Forsåker skall inte ske. Området med sina löpspår är ett mycket utnyttjat rekreationsområde och löpspårerna här har en naturlig anknytning till Sportcentrum och skola. Vintertid skulle här kunna läggas flera längdåkningsspår på det öppna området och därmed undvika de brantaste backarna. Se även punkt 1 och 4 ovan.

Bra synpunkt. Skall beaktas.

Se tidigare svar angående Norra Forssa

Teknik- och fritidsnämnden

1. beakta även brandstationens möjligheter att antingen finnas kvar på befintlig tomt eller i dess närområde, Om resultatet av ytterligare utredning blir att brandstationen inte ska ligga kvar där den är nu måste annan plats reserveras för det ändamålet,
2. ingen erinran finns mot föreslagen fördjupning av översiktsplan för Åker med avseende på lektyor, parker, gator, gång- och cykeltrafik, parkering och kollektivtrafiklägen.

Nämnden för hållbart samhälle

1. se över möjligheterna att tillgängliggöra delar av Råcksta å för funktionsnedsatta men också på naturens villkor
2. bevaka frågan om Råcksta åns vattenvård och de värdefulla miljöerna som finns i och vid ån
3. i framtida planprocess undersöka hur användning av solenergi kan uppmuntras
4. en del av de områden som enligt kartan på sidan 23 är tänkta att bli bostadsområden är idag eller har varit industrimark. Inom dessa områden kan det finnas markföreningar som kan reglera framtida markanvändning
5. inom området Stationsområdet/Lundbykärr finns äldre industrideponier som kan reglera framtida markanvändning
6. visa hänsyn till skyddsavstånd till närmast bebyggelse inom området Brobyholm
7. beakta lukt- samt bullerstörningar från sågverksamhet inom området Norra Forsa/Brobyholm
8. inte göra avsteg från bullerriktvärden utan att ha utrett andra möjligheter

Synpunkter bör beaktas i senare detaljplaneprovning

Synpunkter bör beaktas i senare detaljplaneprovning

Sändlista samrådsutskick

Interna remissparter

Teknik- och fritidsnämnden	Nämnden för hållbart samhälle
Kulturnämnden	Mariefreds områdesstyrelse
Socialnämnden	Åker-Länna områdesstyrelse
Barn- och utbildningsnämnden	Ungdomsrådet
Handikapprådet	Pensionärsrådet
Trafiksäkerhetsrådet	Barnombudsman

Kommunala bolag

Strängnäs Bostads AB och Fastighets AB	Sevab Strängnäs Energi AB
--	---------------------------

Statliga myndigheter och verk

Länsstyrelsen sörmland	Havs- och vattenmyndigheten
Statens geotekniska institut (SGI)	Trafikverket
Energimyndigheten	Statens folkhälsoinstitut
Svenska kraftnät	Riksantikvarieämbetet
Lantmäteriet	Polismyndigheten
Skogsstyrelsen	Försvarsmaktens högkvarter

Berörda kommuner

Gnesta kommun	
---------------	--

Övriga myndigheter, sammanslutningar och enskilda som har ett väsentligt intresse av förslaget

Landstinget Sörmland	Regionförbundet Sörmland (försenat utskick)
Villaägarna	Hyresgästföreningen
TeliaSonera Skanova	Vattenfall sveanät
Sörmlands museum	Strängnäs naturskyddsförening
Sörmlands kollektivtrafikmyndighet	Handikappades riksförbund
Handikappkretsen	Naturskyddsföreningen i Södermanlands län
Friluftsförbundet	STF Strängnäskretsen
Åker-Länna församling	Åkers IF
Åkers finska förening	PRO Åker
Företagarna Mälardalen	Hembygdsföreningar i Åker och Mariefred
Cykelförbundet i Sörmland	Lantbrukarnas riksförbund
Fastighetsägarna MittNord	Vi Unga Södermanland
Aktiva seniorer	Länstrafiken Sörmland

STRÄNGNÄS KOMMUN

Samhällsbyggnadskontoret

Nygatan 10
645 80 Strängnäs
www.strangnas.se